

A FELSŐ-BORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1911. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 5—6. NAPJAIN
BALAJTON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1911.

NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐ-BORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1911. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 5—6. NAPJAIN
BALAJTON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

SZUHAY BENEDEK

egyházmegyei papi főjegyző.

MISKOLCZ, 1911.
NYOMATOTT BOROS BENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A FELSŐ-BORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1911. SZEPTEMBER
5—6. NAPJAIN BALAJTON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Jelen voltak:

előbb Vadászy Pál
esperes

Ragályi Béla
egyházmegyei gondnok

majd Botos József
legidősebb t.-bíró

elnöklete alatt:

Svingor József

Miklós Ödön

Botos József

Szekrényessy Árpád

Szuhay Benedek

Bárczay László

Elek József

Zsóry György

Barna Gyula

Bónis Aladár

papi

világi

tanácsbírák.

Szuhay Benedek egyházmegyei papi főjegyző

Szentmártony Dániel egyházmegyei papi aljegyző

Dr. Orbán József egyházmegyei világi aljegyző

Ifj. Szathmáry Király Pál egyházm. tiszteletbeli világi aljegyző

Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész.

Balogh István, Bárdos István, Bartha Gyula, Bartha Mihály, Bodolay Miklós, Csapó János, Csiky Zoltán, Csiky József, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Doktor Gyula, Farkas József, Horváth János, Kazay Géza, Lengyel Gyula, Molnár József, Nagy Barna, Nagy Ferencz, Nagy Lajos, Némegy József, Pataky János, E. Tóth József, B. Varga Imre lelkészek;

Pozsga József, Főris Béla, Séra Lajos, Somogyi János h. lelkészek; Bálint János, Balogh Béla, Lenkey Lajos, Molnár Sámuel, Keresztury Károly, Halász Sándor, Sólyom Ferencz s.-lelkészek.

Mint tanító-képviselők: *Gööz Ferencz, Szügyi László.*

Ezekon kívül az egyházak képviselői, tanítók s nagyszámu vendégsereg s egyháztagek jelentek meg a közisteni tiszteleten.

1. Esperesünk áhitatos buzgó imádságban kérvén a minden tudománynak és bölcseségnek kutfejét tanácskozásainkra; gondnokunk pedig a fájó részvét hangján emlékeztén meg a Molnár László vil. főjegyző korai haláláról, kinek kidőlte mély sebet ütött úgy az egyházmegye, mint az árván maradt család szíven; ezek előrebocsátása után üdvözölvén a nagyszámban összesereglett közgyűlési tagokat és kedves vendégeinket:

a közgyűlést megnyitotta.

2. Esperesünk felolvasta a nagy gonddal összeállított esperesi félévi jelentését egyházmegyei ügyeinkről, mely így hangzik:

Nagy tiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Isten gondviselő jóságából ismét összegyűltünk a balajti nemes és szent egyházban, hol 1888. április hó 11—12-én — tehát majd 24 évvel ezelőtt — gyűlt össze egyházmegyénk akkori közönsége. Óh azóta mily sok változás történt egyházmegyénk életében; úgy, hogy ennek vizsgálásánál a folytonos változás állandóságát nyerjük axioma gyanánt. Akkor is hangzottak el nagy eszmék, nagy gondolatok, melyek irányt adtak a törekvéseknek, de közülök sok még csak az agyokban élt, sok pedig még csak bontogatni kezdé — mint tavaszi hajnal — egyházi közéletünk minden rétegeit átölelő szárnyait. Akkor is ott voltak már a szív és lélek világában a lelkeszi gyám- és nyugdíjintézet, az iskolák

szellemi és anyagi helyzetével kapcsolatos reformok nagy gondolatai, de még csak „pium desiderium“ alakjában. Még akkor csak halvány vonásokban is alig éltek az egyházak, lelkészek, tanítók állami segélyezésének képét feltűntető körvonalak, habár mint egyetemes közóhajtások éltek is már ott a keblekben. Nekem úgy tetszik, mintha még akkor erősebb szálakkal lett volna az iskola az egyházhoz mint édes testvéréhez csatolva, még akkor nem hangzottak oly magas tónusban az iskolai államosítás szükségességének nagy kérdései, melyeknek egyházi életünkre kiható előnyös volta felett még eddig teljesen elfogadható alakban nem döntött a gyakorlati élet és habár ennek hangoztatása új erőt kapott is a tiszántúli püspök ajkáról hallgatva, és habár a tanítók nagyrésze ennek megvalósulásától várja is boldogságának ígért-földjét, mint az a legközelebbi orsz. tanítói gyűlésen kifejezést is nyert: de azért én azt hiszem, hogy az még sokáig fog előttünk nyílt kérdés maradni, mert az állam nem szívesen veszi vállaira a felekezetek által eddig emelt terheket; már pedig, ha ezt nem teszi, marad a régi helyzet; hiábavaló lesz a jobb jövő után sóvárgó vágyakozás. Tiszántúl új püspöke ugyan az államosításhoz úgy járulna, ha „az minden felekezet összes népiskoláira kiterjed“, minden vallásfelekezet jogos igénye teljesen kielégítettnek! De vajon mikor lehet ez eszményi állapotot csak remélni is, a várakozás e lelki állapotában nincsen-e bizonyos idealismus? A vallásfelekezetek emberekből állanak, — míg pedig ember lesz, mindig lesz érdek, ami kielégítve sohasem lesz, hanem mindig újabb-újabb táplálékot követel saját egyéni céljai, helyzete szerint.

De vegyük fel egyházmegyei közigazgatási életünknek fonalát ott, ahol azt f. évi ápr. 20—21-én tartott tavaszi közgyűlésünkre beadott jelentésemnél megszakitottam.

Főtiszt. püspök 759/911. b. leiratában az 1909—11. években szolgálatba lépett lelkészek neveit kérván, azokat bejelentettem.

Jósvai Dénes volt zilizi lelkész elbocsátó levelét kiadtam.

E.-m. Dékán urat a Bethlen Gábor-körnek ajánlott 25 kor. ajándékösszeg elküldésére felkértem. A lelkészeket felkértem, hogy a tanítói javadalmi jegyzőkönyv felvételéért a főt. püspök urnak jelentés szükségeltetvén: jelezzék a főszolgabíró urak kiszállásának idejét, hogy a püspöki megbízottak kiküldhetők legyenek.

A tavaszi egyházkerületi gyűlésre az ügydarabokat 350. sz. a. a püspöki hivatalba beküldöttem.

Kovács Béla szalonnai, Varga Imre sajóivánkai, Tóth József zilizi lelkészek állomáselfoglalási idejét bejelentettem.

Tussay János bánfalvai lelkész szolg. bizonyítványát jogcim igazolás végett kiadtam.

Több hivatalos szám alatt a főt. püspök urnak a tanítói javadalom összeírása alkalmára püspöki megbízottakat ajánlottam kiküldés végett.

Lelkésztársaimat körlevélben felkértem, hogy az e.-m. vil. tanácsbíróságra egyházuk szavazatát s a választók névsorát adják be. Pünköstit utáni, vagyis szentháromság vasárnapjára a Gusztáv Adolf-egyletre perselypénzt gyűjtsenek, s azt Elek József gyámügyi pénzkezelőhöz juttassák. Óhajtánánk tudni az eredményt.

377—88. sz. a. kápláni kongrua-nyugtákat küldöttem szét.

A meszesi egyház lelkésze a paplak építéséhez szükséges költségvetését presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatait, vállalati szerződését áttekintés végett az e.-m. ügyész urhoz elküldöttem.

Több egyház választói névjegyzékét megerősítettem. Itt meg kell jegyezni, hogy ezt több lelkész nem küldi be, ami pedig törvényellenes és sok baj forrása lehet.

Kovács Béla szalonnai lelkész okmányai a kongrua megállapíthatása céljából a püspöki hivatalba elküldettek.

A zilizi lelkészi állás megüresedéséről és betöltéséről szóló bizonyítványokat a püspöki hivatalba elküldöttem.

Több egyház, lelkész és tanító hátralékkimutatását megerősítve illető helyeikre eljuttattam.

Elek József e.-m. pénzkezelőnek a gyámügyi kimu-

tatást elküldöttem. Ugyanőt felkértem a „Népiskolai tanítók törvénykönyve“ cz. mű megszerzésére.

A sárospataki főiskolánál, az egyházkerületnél, egyházmegyénél megüresedett állásokra, valamint a zsinati rendes lelkészi, világi és póttagságra a szavazatok elrendeltettek.

A jelentkezett egyházak lelkészeinek a confirmációi lapokat elküldöttem. Itt is az a megjegyzésem, hogy ezt több lelkész nem kéri, daczára az egyházmegyei kötelező határozatnak, melynek alapja a confirmatioi vizsga komolyságának, ünnepélyesebbé tételének kiemelése volt.

Tóth József zilizi lelkész congruája ügyében püspöki hivattalal leveleztem.

Több lelkésztársamnál megsürgettem a szavazatok beküldését, de mindamelllett is négyen, u. m.: a dédesi, damaki, felsőnyárádi és rudabányai lelkészek hátrálékban maradtak egyházmegyénk tekintélyének rovására az egyházkerületknél s a szokott birságban elmarasztaltattak. Itt e helyen kénytelen vagyok épen egyházmegyei közigazgatásunk integritása érdekében kijelenteni, hogy a törvény és határozataink szigorú megtartásával fogok a kötelességmulasztók ellen eljárni, mert keztyüs kézzel administralni nem lehet.

A dunamelléki püspök Dr. Antal Gábor értesítése folytán a lelkészeket felkértem az újra nyomtatott Bocskayképek megrendelése érdekében.

Némegy József dédesi lelkésznek a tandíjváltság ügyében irt levelére válasz küldetett.

Az 1908. év óta szolgáló lelkészek törzskönyvi adatai a püspöki hivatalba elküldettek.

A II-ik félévi papi és kápláni congrua nyugták szétküldettek.

Főt. püspök urnak válasz küldetett arra nézve, hogy a bánhorváti, damaki, dövényi, laki, kondói, nagybarczai, radostyáni, s.-kazai iskolák fentartói felhivatnak, hogy iskolájokat a törvény követelményeinek megfelelően alakítsák át.

Szintén püspök ur értesit arról is, hogy az ifjusági és tanítói szakkönyvtár részére addig könyveket ne ve-

gyenek, míg a Konvent az illető szerzőkkel tárgyalva, a kellő utasítást meg nem adja.

A szakácsi és sajoivánkai lelkésztanítók arra hivatnak fel főtisztt. püspök úr útján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által, hogy vagy egyik, vagy másik hivatalról mondjanak le, mert e két hivatalt egy személy nem viselheti. Az e feletti igen fontos ügy tárgyalására előre is felhivom a nt. egyházmegyei közgyűlés figyelmét.

Ugyancsak felkérem a közfigyelmet a szendrői lelkész és tanító közötti áldatlan viszonyra, melyre világot fognak vetni a tárgyalás alá kerülő ügydarabok. Valóban ideje volna már egyházmegyénknek e tengeri kigyó-ját megsemmisíteni, mert ellenesetben ez semmisíti meg az egyház és hivatalnokai közt a békés nyugalmat, fejlődést, — de mindenek felett a belmissiói munkálkodás sikerét veszélyezteti.

Ezeken kívül a püspöki hivatallal, egyházmegyei gondnok urral, esperes és lelkésztársaimmal, a tanító urakkal, általában az egyházi közigazgatás egyes tényezőivel folytattam kisebb-nagyobb értékű levelezést, amelyeknek száraz történeti sorrendben leendő felsorolása talán fölösleges, vagy legalább is untató lenne.

Megemlítendőnek tartom Hornyánszky Viktor könyvárusnak Dr. Kun Bertalan, Baksay Sándor, Antal Gábor püspök urak ajánlatával ellátott kérő ívét, melyen arra kéri a lelkész, tanító, gondnok urakat, általában egyházunk hiveit, hogy miután a dunamelléki, dunántúli és tiszáninneni egyházkerületek a ref. énekeskönyv kiadására vonatkozó ugynevezett zsoltárjogot az általunk előnyösen ismert Hornyánszky Viktor budapesti czégre ruházták: csak az általa kiadott u. n. Budapesti zsoltárokat használják. Érdemes a pártfogásra e cég vállalkozása, mert egyházi és iskolai czélokra oly tekintélyes összeget ad, a mi majdnem kétszerese az általa eddig fizetett összegnek. Ajánlásra éppen alkalmas idő a könyvek beszerzésére szánt iskolai év kezdete. Ára sem sok; nagy alakban darabonként 1 kor. 40 fill., kis alakban 1 kor., amely összeg beküldését — ha megrendelésökkel a céghez fordulnak — nov. 1-ig engedélyezi.

A lelkészek, tanítók figyelmébe ajánlom a főt. püs-

pök ur által is ajánlott „Magyar prot. történeti irkák“-at is. 100 db ára 1 kor. 80 fill., 1000 db ára 16 kor. 20 fill. Megrendelhetők Hegedüs és Sándor debreczeni könyv-árusnál.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

E száraz, történeti tények felsorolása után be kell lépnem a szív világába, hol az érzelmek dominálnak, hol a fájdalmas események hatása alatt a szív hurjai megrezdülnek és a veszteség könyeit csalják szemeinkbe.

Ugyanis alig oszlottunk szét tavaszi egyházmegyei gyűlésünkről, alig tette le vil. főjegyzői tollát — melyet oly szívesen s oly igazi hivatottsággal forgatott: *néh. Molnár László* szeretett vil. főjegyzőnk f. évi május 5-én váratlanul, egy megdöbbenő emlékü pillanatban itt hagyott bennünket. Épen midőn — mint sajószentpéteri városi főjegyző — kötelességszerűen a képviselőtestületi közgyűlésen referált: a munkás agy tehetetlenné válik, elveszti erejét és a gyűlés kezdetén még ép lélek és beszélő ajak a gyűlés végén már élete végére jut s néhány óra múlva itthagya fej nélkül maradt családját, melynek tagjaitól a viszontlátás édes reményében vált el, de akiktől el sem búcsúzatott.

Fájdalmas dolog tudni, hogy ő nincs közöttünk, kinek tisztos, rokonszenves arcát annyira megszoktuk; de még fájdalmasabb az elhagyott családi fészek lakóinak, kik néhány nap múlva sirva indultak el a kedves otthonból a bizonytalanság nagy tengerére, — a jó emlék mellett a szülei sirhalmokat hagyván hátra közöttünk. Méltó a gyász, mely érette lelkünkre borul, — igazi a könny, mely emléke felett szemeinkből pereg. Illő tehát, sőt szent kötelesség, hogy az ő emlékét szívünkbe vésvé öröksük meg jegyzőkönyvünkben, és e veszteségből eredő részvétünknek annak lapjain adjunk őszinte kifejezést azon hő kívánatunk kíséretében, hogy emléke legyen áldott közöttünk, sírja felett pedig örök fényben virrasszon a szelid béke angyala.

E gyászunk fellege még szét sem oszlott, midőn újabb veszteség ért bennünket a *Simon Gyula* szilvás-váradai lelkész elhunytával, kit f. év július 18-án szólitott

ki közülünk a végzet. Rêg hordozta már a fájdalom csiráját testében, minek bénaságát csak a csodásan megmaradt ifju lélek és a keserüből is édeset szívó páratlan humoros kedély melege pótolhatá s tarthatta fel phisikumát annyira, hogy ily szomorú helyzetében is 8 évig még élhetett, mely idő alatt sohasem szólalhatott meg ajakán az ige, bármennyire szerették volna azt hallgatni szeretett hivei az ő beszédes ajakáról. Hogy milyen szeretet karolta át a hivek részéről, mutatja az a ragaszkodás, mely az ő törvényes megválasztatását megelőzte, midőn szeretett atyja örökébe óhajtván az egyház juttatni, püspöki engedélyt eszközöltetett ki számára a lelkeszi szolgálatok ellátására. Sok küzdés, sok szenvedés gyötörte, bár ő azokon Istenébe vetett hitében megnyugodott; — míg végre megtört és egyházát, testvéreit itt hagyá. Legyen síri álma csendes és boldogító, sírja fellett pedig virasszon a kegyeletes megemlékezés.

Nem volna teljes a halottainkról alkotott kép, ha egyházmegyénk egyik kitünő tanítójáról, *Katona Dénes* szalonnai tanítóról megfeledkeznénk. Ő életkorra nézve is már egyik nesztorá volt testületének, de ennek daczára is kitartó, szorgalmas munkásság jellemezte őt. Vallása iránti szeretete, egyházas érzése valóban példányképül szolgálhatott sok tanítónak, kikben csak pislogva ég e szent érzés melege. Egy új nemzedéket bocsátott ki vezetése alól, mely őt mesterének vallja. Egyházmegyénk tanítósága kebelében egyik volt a zászlóvivők között, s mint ilyen mindig nagy figyelem, sőt megtiszteltetés tárgya volt, bár ő azt nem kereste soha, hanem szerényen elhúzódott, mint kisdud izsópa magas czédrus mellett. Fedezze be drága sírhalmát fájó részvétünk érzelemszálaiból font koszorú, szorgalmas munkásságban kifáradt testének adjon csendes nyugalmat a pihentető anyaföld, emléke pedig legyen áldott és buzdító példa arra nézve, hogy egy hivatása magaslatán álló tanítónak miként kell élni, működni egyháza, hazája javára, boldogítására.

Szintén itt hagyott bennünket egy egyszerű kis leányegyháznak, Dövénynek nélkülözésekhez szokott tanítója *Boros Barna*, ki több éven át szolgálta a neki adatott tehetség mértéke szerint a tanügyet. Az anyagi

helyzet sok emberre ráüti egyéni típusát, ez az oka, hogy szegénysége nála is folytonos korlátja volt emelkedésének, — nem érvényesülhetett vágyai lehangolólag hatottak lelkére, ezért nem lehetett annak magasabb szárnyalása. Kis egyháza mellett szegény kis családja kísérté sírjába. Olvadjunk össze mi is érzésben a gyászolókkal és kívánjunk neki göröngyös élte jutalmául csendes síri nyugalmat, fölötte siránczó kedveseinek pedig szelid megnyugvást és vigasztalódást!

Folyó hó 4-én hagyta itt hosszas sinlődés után szeretett kis családját *Zsigmond Kálmán* kántortanító, ki 10 évig szolgált ily minőségben a sajószentpéteri egyházban. Kereste Gileád balzsamát égő sebére mindenfelé, de azt fel nem találhatá, míg végre most, midőn az iskolai év megnyílt, az ő szeme bezárult. Egyszerű, zajtalan életet élt; munkásságáról, szorgalmáról elismerőleg szólhat ugy egyháza, mint egyházmegyénk. Most, midőn még koporsójában pihenve várja, míg föléje sírhalom borul: szinte a gyászban is fölemelő, hogy kesergő kis családjával és szeretett egyházával együtt borulhat koporsójára fájó kegyeletünk azon hő kívánságunk mellett, hogy sokáig hánytatott testének legyen csendes síri nyugalma, kedveseit pedig vegye oltalmába a titkos, de bölcs czélok szerint munkálkodó isteni gondviselés!

De hagyjuk el a sírhalmokat és forduljunk az élők felé. Itt is szükséges ugyan a béke, de nem olyan, mint a temetőé. Adja az ég, hogy ily éltető béke foglalja le, és kösse össze sziveinket, hogy az érzelemszálakkal összefűzött szent frigy felett a lelkünk is örülhessen.

Ezekben kívántam jelentésemet röviden megtenni és amidőn becses türelmüket tiszteletteljesen megköszönöm: magamat a nagytiszteletű közgyűlés jóindulatába ajánlom.

Közgyűlésünk midőn a tanuságos jelentést egyhangu határozattal jegyzőkönyvében megörökíti: szeretett esperesének gondos és sok tekintetben irányt jelölő jelentéseért köszönetet szavaz.

3. Dávid József t.-bíró — betegségére való hivatko-

zással — akadályozva lévén a közgyűlésen való megjelenésben :

Igazolása tudomásul vétetett.

4. Ugy a gondnoki megnyitó, mint az esperesi jelentés meleg szavakkal emlékeztén meg a Molnár László világi főjegyző váratlan haláláról:

Közgyűlésünk mély megilletődéssel vesz tudomást kiváló főjegyzője korai sirbadóltéről, aki soknemű elfoglaltsága között is mindig odaadó lélekkel s páratlan ügyszeretettel és lelkesedéssel áldozott református egyházaink és iskoláink szent oltárain. Bonczoló elméjét, törvénytudását, igazságot hirdető ékes szavát és biztos tollát mindnyájan ismertük. S most, hogy nincs közöttünk: elvesztése fölött sirt könnyeink összeolvadnak annak a kinos árvaságra jutott családnak a könnyeivel, a kik az elhunytban a kenyérkereső apát is gyászolják. Legyen síri álma édes, emlékezete örökre áldott!

5. Esperesünk jelentésében fájó szívvel emlékeztén meg a *Simon Gyula* szilvásváradai lelkész, — továbbá *Katona Dénes*, *Boros Barna* és *Zsigmond Kálmán* tanítók elhunytáról:

Közgyűlésünk mély meghatottsággal vesz bucsut az elköltözöttektől, kik azon a küzdelmes pályán, melyet lelkek sugallata szerint választottak: mindhalálig lelkiismeretes buzgósággal munkálkodtak. *Simon Gyula* az édes szavu predikátor, gyülekezetének ott a véghatáron mindvégig hitbuzgó apostola, a testébe adott szenvedéseknek nagy hitével, gazdag humorával csodálatos altatgatója volt. *Katona Dénessel*, a kitűnő paedagogus és emberszerető, alázaatos, egyházi érzésű tanítóval a kiválók közül is csaknem a legkiválóbb dőlt sírba. *Boros Barnát*, a szerény elvonult tanítót a kötelesség-

teljesítés jellemezte. Zsigmond Kálmán pedig szép tehetségével, a testébe adatott tövisek daczára is sokáig él emlékezetben. S midőn a kidőlték érdemeit jegyzőkönyvünk lapjain is megörökítjük: kívánjuk, hogy földi maradványaik pihenjenek csöndesen az édes anyaföld kebelén; emlékezetők legyen örökre áldott és tettekre serkentő s az itthagytott kedvesekre pedig szálljon az isteni gondviselésnek minden jóra elégséges kegyelme és segedelme!

6. Papi főjegyző indítványára:

Közgyűlésünk a leghálásabb érzelmekkel teszi le az elhunyt Bárány Dezső egyházkerületi főgondnok és egyetemes konventi világi elnök sírjára elismerésünknek és nagyrabecsülésünknek szerény koszoruját, — aki nagy volt, mint törhetlen hazaí, nagy volt mint kálvinista anyaszentegyházainknak, önkormányzati jogainknak törhetlen bajnoka és bátor védelmezője. Nagy lelkének gondolatait, értünk lángoló szívének fáradhatlan kezének alkotásait, áldásteljes életének egész működését majd a történetíró lesz hivatva megörökíteni. Mi csak zokogunk elvesztésén; de egyuttal bánatba borult lelkünk vigasztalást talál azon fölemelő tudatban, hogy ő egészen a miénk vala. Földi maradványai pihenjenek csöndesen az általa imádásig szeretett magyar föld kebelében, — halhatatlan lelke pedig örök áldásban viraszson e sokat szenvedett haza és református anyaszentegyház boldog jövője felett!

7. Papi főjegyző örvendező szívvél emlékeztén meg a Dr. Baltazár Dezső püspökké választásáról:

Közgyűlésünk a legmelegebb üdvözlét küldi úgy a tiszántuli egyházkerületnek, mint megválasztott új püspökének: Dr. Baltazár

De z s ő n e k, aki eddigi fényes pályafutása alatt is megmutatta, hogy ő milyen lobogó lelkesedéssel, törhetlen akaraterővel szolgálja ugy az anyaszentegyház közérdekeit, mint a lelkésztestvérek szellemi és anyagi előhaladásának igaz ügyeit. S midőn őt szívünk teljességével üdvözöljük, azon imaszerű óhajtást küldjük az egek Urához, hogy viruló jó egészségét, értünk lángoló lelkének erejét, fáradhatlan munkakedvét tartsa meg mindaddig, míg e sokat szenvedett és sok nélkülözést kiállott református anyaszentegyház és iskola, — a haladó kor szellemét megértő törvényhozók egyező akarata szerint — ki nem vivja e hazában az 1848. XX. t.-cikkkben lefektetett szent jogokat és örök igazságokat!

8. Olvastatott tavaszi közgyűlésünk 8-ik szamu jkönyvi pontjára vonatkozó szavazatbontó bizottság jkönyve, mely szerint a Zsóry Gusztáv vil. tanácsbíró lemondásával megüresedett állásra a kitűzött határidőig minden kebelbeli egyház beadta szavazatát. Felbontatván a szavazat, kitünt, hogy ebből Bónis Aladár edelényi főszolabíró 31 érvényes szavazatot kapott. A többi szavazatok megoszlottak. E szerint Bónis Aladár az abszolút többséget elnyervén: törvényesen választott világi tanácsbírónak kijelentetett.

Közgyűlésünk a hivatalos eskü ünnepélyes elhangzása után a legmelegebben üdvözli Bónis Aladárt uj állásában s kívánja, hogy hitbuzgó őseitől öröklött érzelemmel s ügyszeretettel végezze reá váró fontos kötelességeit. Viszont ő meleg szavakban köszöni meg a nem várt kitüntetést s midőn állását, tanácsbírói székét elfoglalja, igéri, hogy reá váró fontos kötelességeit a legnagyobb pontossággal és ügyszeretettel fogja teljesíteni.

Az uj tanácsbíró járása: Rakaczaszend, Szendrő, Rudabánya, Felső-Kelecsény, Felső-Nyárád, Disznós-Horvát, Sajó-Kaza; tanácsbíró-társa pedig Elek József t.-bíró lesz. S ugy a

gyántári választmánynak, mint a segélyosztó bizottságnak tagjául megválasztatik.

9. Molnár László elhunytával megüresedvén a főjegyzői állás:

Közgyűlésünk a választást elrendeli; elnökséget bízván meg úgy a bizottság kiegészítésével, mint a beérkezett szavazatok felbontásával s esetleg az új szavazás elrendelésével. A szavazatok beadási határideje: 1911. nov. 15.

10. Olvastatott Elek József és Bárczay László egyházmegyei kiküldöttek jelentése a sajoiváncái lelkészválasztásról, mely szerint a gyülekezet egyhangu meghívás után B. Varga Imre radostyáni h.-lelkészt választotta lelkésztanítójává. Ugyancsak olvastatott Szuhay Benedek egyházmegyei kiküldött jelentése a tavaszi közgyűlés 11. sz. jegyzőkönyvi pontjára vonatkozó beiktatásról.

Mivel a választás az E. T. idevonatkozó szakaszainak szigorú megtartásával történt: nevezett lelkészt új állásában közgyűlésünk megerősíti s őt a legszivesebben üdvözlí. A beiktatásról szóló jelentés pedig tudomásul vétetik.

11. Svingor Jenő, Sólyom Ferencz, Halász Sándor, Keresztury Károly, Balogh Béla s.-lelkészek okmányaik alapján egyházmegyéinkbe való bekebelezésüket kéri.

Közgyűlésünk, midőn e szép reményű, jeles bizonyítványú ifjú Timotheusokat a legnagyobb örömmel veszi kebelébe, őket így helyezi el: Svingor Jenőt Vadnára, Sólyom Ferenczet Edelénybe, Halász Sándort Szilvásváradra. Keresztury Károlyt Sajókázára, Balogh Bélát Dédesre. Megjegyzendő, hogy ez utóbbi szept. hóban megszerzendő oklevelét a vizsga után tartozik bemutatni esperesi hivatalunkhoz s bekebelezése is csak ideiglenes.

12. Mint okleveles, rendes tanítók megválasztottak s okmányaik alapján beerősítették:

Farkas András Szalonnára, Urbán József Dövénybe, Halászi László Vadnára, Hubay Barna Tardonára, Bakos János Abodra, Mártha Béla Felsőnyárádra, Erdős Károly Meszesre, Vágó György Finkére, Simon Gábor Sajólászlófalvára. Ez utóbbi ideiglenes, mivel okmányai állítólag a nmélt. miniszteriumnál vannak.

Farkas András, Mártha Béla, Erdős Károly közgyűlésünk színe előtt a hivatalos esküt ünnepélyesen letévén: nekik erről a bizonyítvány kiadatott.

13. Olvastatott a vadnai egyház előljáróságának kérvénye, melyben 3 példányban betérjesztett tanítói díjlevele megerősítését kéri.

Közgyűlésünk végleges megerősítés végett e díjlevelet pártolással terjeszti fel a főt. egyházkerületi közgyűléshez.

14. Olvastatott a főt. püspöki hivatal leirata, melyben értesíti esperesünket a nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 7522. sz. rendeletéről, mely szerint a szakácsii lelkésztanító tandíjkárpótlása iránti kérvényét véve alapul, kimondja, hogy mivel az ottani lelkész tanító is: a tanítói állásnak a lelkészi állással való egyesítését meg nem engedi s míg a lelkészi állás a tanítóitól külön nem választatik: addig a tandíjkárpótlási kérelmet tárgyalás alá nem veszi s arra kéri a püspöki hivatalt, hogy szept. 1-ig a szétválasztás iránt intézkedni méltóztassék.

Miután a hivatkozott miniszteri rendelet egyházmegyéinknek tulajdonképen 3 egyházat, u. m.: Sajóivánkát, Szakácsit és Rakacaszendet érdekli: közgyűlésünk felhívja nevezett egyházak előljáróit, hogy ezen rendelethez lehetőség szerint alkalmazkodjanak. Addig is azonban,

mig a lelkésztanítói állás véglegesen be fog szüntettetni, aminek beszüntetésére bizonyosan huzamosabb idő kívántatik: kötelezi közgyűlésünk a jelenleg is működő lelkésztanítókat — miután a tanításban sem paedagogiai, sem valláserkölcsi és hitelvi szempontból huzamosabb ideig való szünetelés be nem állhat — hogy a tanítást tovább is lelkiismeretesen és eddigi ügybuzgósággal teljesítsék, — fölkérvén főhatóságunkat legalább ideiglenesen a tandijkárpótlás kieszközlésére is.

15. Olvastatott a szakácsii egyház előjáróságának kérénye, melyben a régóta üresedésben levő lelkészi állás rendes lelkésszel való betöltését kéri.

Közgyűlésünk e jogos kérelemnek helyet ad s a lelkészválasztás iránti intézkedéssel es-peresét megbizza.

16. Olvastatott a nekézsenyi egyház több rendbeli jegyzőkönyvének kivonata, mely szerint Juhász Andor ideiglenesen kegyelemből otthagyt tanító mindezideig sem szerezte meg az oklevelet. De egyben úgy a presbyterium, mint Borsodvármegye kir. tanfelügyelője is jelenti, hogy elégtelen tanjegyet kijavította s az oklevél megszerzése eltökélt szándéka. Tekintettel arra, hogy a tanítói pályán kellő jártassággal bír és családos ember: mindezeknek figyelembe vételével tanfelügyelőség 1477. sz. feliratában azt javasolta a nm. vallás- és közoktatási miniszteriumnak, hogy nevezett állásában a jövő iskolai évre is meghagyassék. E felíratra a miniszterium 95944. sz. rendeletével „Juhász Andor tanítónak vizsgai idejét az 1912-ik év szept. hó végéig ismét meghosszabbította.“

Közgyűlésünk ez iratokból meggyőződván arról, hogy nevezett tanítónak eltökélt szándéka oklevelének megszerzése, a minek jelét is adta elégtelen tanjegyének kijavításával, őt állásában meghagyja. De elvárja Juhász Andortól, hogy oklevelét a fenti határidőig okvetlen szerezze

meg, mert ellenkező esetben közgyűlésünk utasítani fogja a nekézsenyi egyház előjáróságát, hogy a tanítói állásra írja ki a pályázatot.

17. Olvastatott *Dávid József* és *Barna Gyula* egyházmegyei kiküldöttek jelentése, mely szerint *E. Tóth József* lelkészt a zllizi, *Kovács Bélát* pedig a szalonnai lelkészi állásba ünnepélyesen beiktatták.

Tudomásul vétetik.

18. Olvastatott a lelkészértekezlet Edelényben aug. 17-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, melynek közgyűlésünkre vonatkozó pontjai következők:

a) az értekezletről való távolmaradásukat mindnyájan igazolván:

Tudomásul vétetik.

b) 7. pontjában indítványra kimondja értekezlet, hogy fölkéri az elnökséget, miszerint a lelkészértekezlet tárgysorozatába vegye föl az egyházkerületi jegyzőkönyv pontjai közül azokat, melyek mint közérdekű dolgok, véleményadás végett le vannak téve egyházmegyénkhez, hogy itteni tanácskozással mintegy megkönnyítse egyházmegyénk közgyűlésének tárgyalását.

Jóleső érzéssel vétetik tudomásul.

c) 9-ik pontjában a „Sárospataki Református Lapok“ ama közlésére híván fel a közfigyelmet, mely szerint az iskolai ingatlanok betelekkönyvezhetők az egyházközség nevére:

Közgyűlésünk utasítja az összes egyházi előjárókat, hogy az iskolai ingatlanoknak az egyházközség nevére leendő betelekkönyvezését ügyészünk közbenjöttével eszközölni el ne mulasztásák.

d) A jegyzőkönyv többi pontjai

Tudomásul vétettek.

19. Olvastatott a felsőborsodi ref. tanító-egylet Sajószentpéteren 1911. augusztus hó 8-án tartott 49-ik közgyűlésének jegyzőkönyve, mely 23 pontban foglalja az egyleti életnek működését, beszámolva a végzett munkálkodásról. E szerint az egyleti élet virágzó. Pályatételek tűzetnek ki, pályaművek bíraltatnak, felolvasások rendeztetnek fontos paedagogiai kérdésekről! Továbbá 50-ik gyűlését a testület — mint a felszázados multnak határkövét — méltóképen akarja megünnepelni a jövő évben.

Határozatai közül egyházmegyénkre is tartozik a 8-ik pont, mely így hangzik: a szilvásvárad i járáskör indítványára egyhangulag kimondja testület, hogy a tanítók díjleveleiket másolják le s a nagytiszteletű esperes urral hitelesittelve, azt tanító-elnöknek nov. 1-ig haladéktalanul küldjék be.

Közgyűlésünk jóleső érzéssel vesz tudomást tanító-egylet nemes ügybuzgalmáról, kifejezett működéséről, s midőn őket e munkatéren a legszívesebben üdvözli, egyuttal kimondja, hogy az illető tanítók a díjlevelet lemásolhatják, felhatalmazván esperesét a hitelesítésre.

20. Olvastatott a főtiszteletű egyházkerület 1911. május 16—18. napjain Miskolczon tartott tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 13. sz. pontja, mely fölhi vja az espereseket, hogy egyházmegyéjük területéről gyűjtsék össze azon állami iskolákról szóló adatokat, a hol a vallásórák és vallástanítási díj leszállítása miatt rajtunk sérelem esett.

Közgyűlésünk kimondja, hogy területén olyan állami elemi iskola, melyben református növendékek is vannak, csak egy helyen: Dédesben van. Itt az állammal kötött szerződés szerint református tanító működik, aki a vallás-és énektanítást végzi. Itt külön vallástanítási díj nem kérhető. A sajószentpéteri üveggyár társulati iskolájában a vallásoktatást a helybeli s.-lelkész teljesíti és se az állam, se a társulat vallástanítási díjat nem ad.

Ez adatok a főt. egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel fölterjesztetnek.

21. Ugyanazon jegyzőkönyv 59. sz. pontjában arra hívja fel az egyházlátogatókat, hogy a népiskolai tankönyvek használatát ellenőrizzék, miszerint minden iskolában az irodalmi kör kiadványai taníttassanak.

Közgyűlésünk tisztelettel hozza tudomására főhatóságunknak, hogy egyházmegyénkben ugy az egyház-, mint az iskolalátogatók a legszigorubb ellenőrzést gyakorolták eddig is iskoláinkban s e szigorú ellenőrzést fogják gyakorolni ezután is.

22. Ugyanazon jegyzőkönyv 92. sz. határozatával utasítja az egyházmegyét, hogy azon területükön lévő más hitvallású polgári községeket, ahol csekély számban reformátusok is vannak: osszák be, mert átköltözések folytán a helyzet megváltozhatik.

Mivel egyházmegyénkben a másvallású polgári községek száma csekély s azok is régóta be vannak osztva a legközelebbi református lelkésziségekhez: e tárgyban külön újabb intézkedés nem szükséges. De ha mégis panaszok merülnének fel, azt — lehetőleg békességes úton — közgyűlésünk saját hatáskörében, esetről esetre elintézi.

23. Ugyanazon jegyzőkönyv 96. sz. pontjában arra hívja fel a kebelbeli egyházmegyét, hogy hatóságuk területén szabályozzák a társleány- és fiók-egyházközségek közötti jogviszonyt s az erről készített kimutatást a legközelebbi kerületi közgyűlésre terjeszték be.

Közgyűlésünk a mellékelt kimutatást a lelkészek feleleteivel együtt a főt. egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel fölterjeszti.

24. Ugyanazon jegyzőkönyv 142. számú pontjára, melyben a Gusztáv Adolf-egylet leendő segélyezésére két szegény egyházat kér megnevezni:

Közgyűlésünk segélyre első sorban a megszesi, másodsorban a rakacza-szendi szegénysorsu egyházat ajánlja.

25. Olvastatott Borsodvármegye alispánjának véghatározata, melyben a Bartha Gyula ref. lelkész és Sáfrán István sajkázai gondnok felebbezésének helyet adva, az edelényi járás főszolgabíróságának azon határozatát, melyszerint Munkácsi András sajkázai lakos részére kávéházi ipar gyakorlására jogositó telepengedélyt adott: megsemmisítette.

Örvendetes tudomásul szolgál.

26. Olvastatott Barna Gyula ref. lelkész és Fodor Zsigmond disznóshorváti egyházgondnok kérvénye, melyben panaszkodják, hogy a disznóshorváti határban az utóbbi években több kőszénbánya vétetett üzembe 400—600 lakossal, amely területen élő reformátusok semmi egyházi adót eddig nem fizettek s ha az előljárási a bányavezetőséget felhívja, hogy az egyházi adót a munkások béréből fogja le: a vezetőség az 1908. XLI. t.-cz. 12. §-a értelmében azt válaszolja, hogy 5 korona napi kereseten alól egy munkás fizetése sem foglалható le.

S miután így az egyházat fenn nem tarthatják, mert a bent lakó egyháztagokra kellene jogtalanul és törvény ellenére nagyobb egyházi adót kivetni: tisztelettel arra kéri közgyűlésünket, hogy főhatóságunk útján kerestessék meg a nmélt. pénzügyminiszter ur az E. T. I. t.-cz. 5. §-ának a) alpontja értelmében, hogy hajtatná be állami adók módjára az egyháznak jogos követeléseit. Ha pedig ez keresztülvihető nem volna: ez esetben tanácsot kérnek, hogy mi módon hajtassák be az illető református munkásokon a reájok eső minimális egyházi adót?

Közgyűlésünk a kérvényt a legmelegebb pártfogással terjeszti fel főhatóságunkhoz jog-

orvoslás kieszközlése céljából már csak azért is, mert nagyon valószínű, hogy ez a sajnálatos körülmény egyházkerületünk területén nemcsak a disznóshorváti egyházban tapasztalható, de bizonyára sok más helyen is.

27. Olvastatott Botos József és Bárczay László egyházmegyei kiküldöttek jelentése kapcsán készített kondói templomszékek ülésjogának megállapítása és a becsatolt szabályrendelete, mely a viselt új templomterhek figyelembe vételével közmegegyezéssel hozatott úgy a presbyteri, mint a közgyűlési jegyzőkönyv tanúsága szerint.

Közgyűlésünk a bemutatott osztályozás kimutatását tudomásul veszi, azt megerősíti. A szabályrendelet 6-ik pontját, mely könnyen visszaélésekre vezethetne (ha az apa templomba nem jár huzamosabb időn keresztül stb.) törölni rendeli s ennek kihagyásával ezt is megerősíti. Egyben utasítja nevezett egyházi előljáróságot, hogy ez évszázadokra kiható templomi székek osztályozását s a szabályrendeletet a 6-ik pont kihagyásával a presbyteri jegyzőkönyvben okvetlen jegyezze be.

Kiküldött tanácsbíráknak pedig békességet teremtő, ügybuzgóságtól áthatott fontos közremunkálásukért közgyűlésünk jegyzőkönyvileg szavaz köszönetet.

28. Olvastatott a tavaszi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 44. száma, melyben a dédesi egyház lelkésze arra lett utasítva, hogy a dédesi iskolai belteleknek az állam részére iskolai célra leendő átadásáról megkötött szerződést őszi közgyűlésünkre terjeszsze be. Ez ügyre nézve tiszteletteljesen jelenti lelkész, miszerint ezen építkezési ügy a tanfelügyelőség útján fel van terjesztve a nm. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz; de még ekkoráig benne semmi intézkedés nem történt.

Tudomásul vétetik.

29. Olvastatott tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 14. sz. c/ alpontjára vonatkozó munkálata azon bizottságnak (Svingor József, Elek József, Szentmártoni Dániel), melyet avégből küldött ki közgyűlésünk, hogy a vándorgyűlésezés beszüntetése érdekében a kellő lépéseket tegye meg úgy a tervbe vett edelényi, mint a sajószentpéteri egyház véleményének megkérdezésével s továbbá pénzügyi szempontból is mérlegelje a gyűléstartó egyházmegye költségeit és kiadásait.

E bizottsági javaslat szerint az edelényi egyház, hiveinek csekély száma miatt, a legjobb akarattal sem fogadhatja kebelébe a gyűléstartó egyházmegyét; a sajószentpéteri egyház azonban szíves készséggel vállalkozik az elszállásolásra, lévén gyűléstartásra diszes városháza és étkezésre vendéglője is. De már e bizottsági munkát feltételül kimondja, hogy a tavaszi gyűléstartásra adandó évenként 560 korona csak úgy lesz elegendő, ha egy nap alatt befejezhetjük tanácskozásainkat. S hogy ez megvalósítható legyen: 7 pontban sorolja fel azon követelményeket, melyeknek keresztülvitelével gyorsítható lesz tanácskozásunk.

Közgyűlésünk többek felszólalása után 12 szavazat ellenében, 20 szavazattal kimondja, hogy az eddigi ősrégi vándorgyűlésezést fenntartja, mert lehetetlen elvitatni, hogy a felettes hatóságnak a gyűlekezetekkel való közvetlen érintkezéséből jelentékeny erkölcsi haszon ne származzék mindakettőre nézve; lehetetlen elvitatni, hogy a legtöbb egyház a legnagyobb örömmel ne ölelné kebelére a közgyűlés tagjait minden 24-ik esztendőben; s végül lehetetlen elvitatni, hogy a nem közgyűlést alkotó tagok, ha közebeden — a javaslat szerint — részt nem vehetnének a gyűléstartó egyházmegye költségére: ezzel a lépéssel bizonyára az összekötő kapcsokat inkább lazítjuk, mint erősítjük; nekünk pedig különösen a mai veszedelmes időben arra van szükségünk, hogy egymás hitéből, lelkesedéséből merítsünk erőt, kitartást mindenütt, ha sértetlenül akarjuk utódainknak átadni azon közel négyszáz esztendőös öröksé-

get, mely tapasztalás és közhiedelem szerint a vándorgyűlésezésből is vett némi erőt és táplálékot.

De mert a bizottsági javaslatban több pont van olyan, melynek behozatala gyorsítja jövődöbeli tanácskozásainkat, határozati erőre emeli közgyűlésünk a biz. javaslatból, hogy

a) az esperesi jelentés csak főbb vonásaiban vázolja egyházmegyénk beléletét s az adakozások közül csak az elismerést érdemlő nagyobb tételek említettessenek meg;

b) a törvényes határidőn túl beérkezett ügydarabok nem tárgyalhatók; hogy

c) a kiosztott ügydarabok kellően elkészítetvén: az illető referens javaslata minden tárgynál előre meghallgatandó, s a melyik javaslatot a közgyűlés többsége magáévá tett, az egyuttal hitelesítettnek tekintendő; hogy

d) a lelkészek, s.-lelkészek, tanítók beerősítése nem egyenkint, hanem csoportonként eszközöltessék.

A sajószentpéteri egyház előljáróságának pedig lekötő szíveségeért, melylyel egyházmegyénknak szívesen felajánlotta templomát, házát a gyűléstartásra minden tavasszal: közgyűlésünk jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

30. Missiói ügyi bizottság tagjai lesznek elnökségen kívül: Botos József, Bárczay László, Szuhay Benedek.

31. Olvastatott a berentei egyház előljáróságának kérvénye, melyben úgy a lelkészi, mint a tanítói díjlevél megerősítés végetti fölterjesztést tisztelettel kéri.

Közgyűlésünk a csatolt díjleveleket megerősítés végett a főt. egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel fölterjeszti.

32. Főlszentelésre következő ifju lelkészek ajánlatnak:

Kun József varbói, Bartha Gyula sajókazai, Tussay János bánfalvai, E. Tóth József zilizi, Kovács Béla szalonnai, Almásy Lajos meszesi, B. Varga Imre sajóivánkai lelkeszek, kiknek életrajzi adatai beküldettek felettes főhatóságunkhoz.

33. A Kalvineum érdekében indítvány folytán:

fölkéri közgyűlésünk a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy ezt a nemes célú szolgáló, egész egyháztársadalmunkat átható intézményt, külön című hirdetésre állandóan fölvenni s a gyűlések jóindulatu pártfogásába, áldozatkészségébe ajánlani méltóztassék.

Közgyűlésünk pedig a saját hatáskörében kimondja, hogy a Kalvineumot, mint hirdetésre ajánlott, külön című jótékony intézményt a sorozatba állandóan fölveszi, az egyházközségek jóindulatába ajánlja még azon esetben is, ha felettes főhatóságunk e nemű kérésünket nem teljesitené!

34. Olvastatott a Sajószentpéteren 1910. nov. 24-én tartott segélyosztó bizottság következő jegyzőkönyve:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétetett Sajószentpéteren, 1910 évi november hó 14-én tartott „Segélyosztó bizottság”-i ülésben.

Jelen voltak: *Vadász Pál esperes és Ragályi Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Svingor József, Botos József, Elek József, Szekrényessy Árpád tanácsbírák, Molnár László bizottsági jegyző.*

I. Elnökség jelenti, hogy úgy az új államsegély: 2477 K 26 f., mint a régi államsegély: 1214 K 22 f., ez évre a főt. püspöki hivataltól megérkezett.

Az új államsegély az egyházmegyei közig. pénztár javára, — a régi államsegély pedig, a Hangács-on tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 13. számú határozata értelmében, hiány nélkül a kebelbeli gyámtár javára fordított.

2. Felolvastatott a főt. Püspöki Hivatal átirata, melyben arról értesíti esperesünket, hogy a felsőborsodi egyházmegyéhez 1279 K 52 f. összeget tett át segélyként leendő kiosztás végett. Ezt az összeget bizottságunk következőleg osztotta fel:

I. Hollandi és szükösi tár: 120 K.

Ebből kap:

Finkei egyház	40 K
Bárdos István lelkész	60 „
Fodor Lajosné, tanító özvegye	20 „
Összesen	120 K

II. Tolcsvai Nagy Gedeon-alap: 350 K.

Ebből kap:

1. Kondói egyház	50 K
2. Hegymegi egyház	40 „
3. Szakácsi-i egyház	40 „
4. Szendrőládi egyház	40 „
5. Katona Dénes kitűnő tanító	40 „
6. Mató János „ „	40 „
7. Eperjessy Béla „ „	40 „
8. Somogyi János lelkész	30 „

Iskolai jutalomkönyvekre kap:

1. Bánfalvai egyház	10 K
2. Bánhorváti egyház	10 „
3. Borsodi egyház	10 „
Összesen	350 K

III. B. Baldácsy-alap: 809 K 52 f.

Ebből kap:

1. Berentei egyház	40 K
------------------------------	------

2. Meszesi egyház	40 K	
3. Sajóbábonyi egyház	40 „	
4. Alacskai egyház	40 „	
5. Szentjakabi egyház	40 „	
6. Martonyi-i egyház	40 „	
7. Csapó János lelkész	40 „	
8. Horvát János lelkész	40 „	
9. Lengyel Gyula lelkész	40 „	
10. Barna Gyula lelkész	20 „	
11. Rehó Jánosné, lelkész-özvegy	50 „	
12. Bodnár Istvánné, lelkész-özvegy	50 „	
13. Baksy Sándorné, lelkész-özvegy	50 „	
14. Ujlaky Vilma, lelkész-árva	40 „	
15. Rácz Zsigmond, lelkész-árva	20 „	
16. Rozgonyi Istvánné, tanító-özv.	30 „	
17. Urbán Bálintné, „	30 „	
18. Nagy Sándorné, „	30 „	
19. Ferenczy Istvánné „	30 „	
20. Alacs Dánielné „	30 „	
21. Biczó Ferenczné „	30 „	
22. Szendrei Józsefné „	20 „	
23. Török Sámuel	19 „	52 f.
Összesen 809 K 52 f.		

Szükségesnek látja bizottságunk megjegyezni, hogy a „Hollandi és szükösi tár“-ból, a főt. egyházkerület 1909. tavaszi közgyűlés 11. számú határozata értelmében, csak 120 K érkezett felosztásra.

Ezt a segélyosztási javaslatot a nt. Egyházmegyei Közgyűléshez tisztelettel fölterjesztjük.

Kelt mint elől.

VADÁSZY PÁL

esperes.

RAGÁLYI BÉLA

e.-m. gondnok.

SZEKRÉNYESSY ÁRPÁD

SVINGOR JÓZSEF

BOTOS JÓZSEF

ELEK JÓZSEF

e.-m. tanácsbírák, biz. tagok.

MOLNÁR LÁSZLÓ

biz. jegyző.

Közgyűlésünk, mivel a segély a méltányossági szempontok figyelembe tartásával szabályrendeletünk értelmében igazságosan osztatott szét: a javaslatot tudomásul véve, megerősíti.

35. Olvastatott a tanügyi bizottság jegyzőkönyve, mely szóról-szóra így hangzik:

Nagyliszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Egyházmegyénk népiskoláinak 1910—11. évi állapotáról jelentésemet — a hozzám beérkezett hivatalos adatok alapján — következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Egyházmegyénk 49 anya-, 2 társ- és 5 leányegyházának lélekszáma a legközelebb megjelent országos névtár adatai szerint: 28,336. Az 56 egyház közül 53 saját iskolát tart fenn; mégpedig a sajószentpéteri egyház 3 tanítói állást 3 tanteremmel; a szilvásváradi, sajókazinczi, nagyvisnyói egyházak 2—2 tanítói állást 2—2 tanteremmel. Állami iskola van: 1 Dédesben, községi iskola: 1 Bánfalván, gyári társulati iskola: 1 Ózdön. Ezeken kívül bányatársulati iskolák vannak még: Sajószentpéteren, Rudabányán, Disznóshorváton, Sajókazinczon, melyekben egyházmegyénk felügyeleti és ellenőrzési joga csupán a vallás- és énektanításra szorítkozik.

Az iskolák 8 körbe vannak beosztva. Az egyes körökben az iskolalátogatást következő körlátogatók végezték:

1. Szentpéteri körben: Kun József lelkész, Kiss Sándor tanító, majd az utóbbit betegség miatt Bálint János és Karácsonyi János tanítók helyettesítették.

2. Alacsikai körben: Tussay János lelkész, Gööz Ferencz tanító.

3. Vámosi körben: Tóth József lelkész, Jeney Gyula tanító.

4. Nyárádi körben: Csapó János lelkész, mint helyettes körlátogató, Kőrössy Antal tanító, ifj. Hubay József világi tag.

5. Szalonnai körben: Kovács Béla lelkész, Fejérváry Miklós tanító.

6. Szendrőládi körben: Nagy Ferencz lelkész, Szigethy Ferencz tanító.

7. Szilvási körben: Bodolay Miklós lelkész, Szügyi László tanító.

8. Velezdi körben: Bartha Gyula lelkész, Kovács Gusztáv tanító, Héthy Dezső világi tag.

A körlátogatók az általok megvizsgált iskolákról külön-külön jegyzőkönyvet vettek fel, s azokat az E) mintájú táblás kimutatással s az iskolákban használt tankönyvek összeírási jegyzékével együtt hozzám pontosan betérjesztették.

A beérkezett jegyzőkönyvek és kimutatások adatait feldolgoztam s azok a következő eredményt tüntették fel:

Egyházmegyéinkben mindennapi iskolaköteles volt a múlt 1910/11. tanévben: 1893 fi, 1897 nő, összesen 3790. (A lélekszám 13·4%-a.)

I. A mindennapi iskolakötelesek közül iskolába járt:

a) Saját iskolánkba:	1663 fi, 1700 nő, ö. 3363.
b) Más vallású iskolába:	8 fi, 12 nő, ö. 20.
c) Községi, állami, társulati iskolába:	186 fi, 154 nő, ö. 340.
d) Középiskolába:	6 fi, 4 nő, ö. 10.

Összesen 1863 fi, 1870 nő, ö. 3733.

Nem járt iskolába: 30 fi, 27 nő, összesen 57. (1·5%)

Az iskolába nem járt 0·8%-át Dövény adja, mivel ott a tanítói állás nem volt betöltve.

II. Ismétlő iskolaköteles volt: 699 fi, 797 nő, összesen 1496.

Ebből:

a) Saját iskoláinkba járt helyben:	677 fi, 776 nő, ö. 1453.
b) Polgári iskolába járt:	4 fi, 2 nő, ö. 6.
c) Gimnáziumba járt:	4 fi, 0. 4.

Összesen ismétlő iskolába járt: 685 fi, 778 nő, ö. 1463.

Nem járt ismétlő iskolába: 14 fi, 19 nő, ö. 33 (tehát 2·2%).

III. Más vallásúak közül a mi iskolánkba járt:

Róm. és gör. kath.:	98 fi, 82 nő, ö. 180.
Ág. ev.	11 fi, 8 nő, ö. 19.
Izr.	17 fi, 21 nő, ö. 38.

Összesen 126 fi, 111 nő, ö. 237.

(34-el kevesebb, mint a múlt évben).

Az 58 református felekezeti iskolánkban tanított 55 fi, 2 nő, kik közül rendes tanító 50, ideiglenes 3, lelkésztanító 4, ez utób-

biak közül állandó lelkésztanító van R.-Szenden, Sajóivánkán, Szakácsiban; Sajólászlófalván a tanító időközbeni eltávozása miatt a lelkész tanított. Dövényben a tanítói állás nem volt betöltve, csupán a vallásból adott néhány órát a megjelent növendékeknek a nyárádi lelkész.

Oklevéllel birt az 57 egyén közül 51.

A tanítók rendes fizetése volt az egyházaktól 47817 K 04 f.

„ „ „ „ az államtól 15294 K 96 f.

Korpótlék czimen kaptak az államtól 14000 K — f.

Személyi pótlék czimen *Gööz F.* az államtól 200 K — f.

A tanítói lakások közül jó 47

„ „ „ rosz 10

„ „ „ építés alatt van 1 Lászlófalván

Összesen 58

Rosz a tanítói lakás: Kondón, Nyomáron, Varbón, Szalonán, Finkén, R.-Szenden, Berentén, Dövényben, Nagy-Barczán, Felső-Nyárádon.

Az iskolák csaknem mindenütt 6 osztályuak; 5 osztályu volt az iskola Sajólászlófalván és Tornaszentjakabon; 4 osztályu Alacsán, Berentén, R.-Szenden; 3 osztályu Szakácsiban.

Az 58 tanterem közül törvényszerű 46, nem törvényszerű 12, u. m.: Dövény, Szendrő, Tardona, Bántapolcsány, Felső-Nyárad, Szakácsi, Kondó, Varbó, Nyomár, Sajókaza, Alacska, Berente.

A tanterem felszerelése kellő 40 egyházban; hiányosnak van feltüntetve 18 helyen; u. m.: Bántapolcsányon, F.-Nyárádon, Szakácsiban, Dövényben, Szendrőn, Nagy-Barczán, Borsodon, Edelényben, Finkén, Boldván, Zilizen, Hangácson, Nyomáron, Kondón, R.-Szenden, Szentjakabon, Berentén és Sajóivánkán. Ez utóbbi egyházak utasítandók lesznek ujabban, hogy a hiányzó tanszereket szerezzék be annyiival is inkább, mivel az államszegély és korpótlék megadásának egyik feltétele a törvényszerű felszerelés.

Az iskolák szellemi állása következő:

Kitűnők: A parasznyai, radostyáni, sajókápolnai, sajószentpéteri kis és nagy iskola, sajókazinczi mindkettő, sajóivánkai, sajóvelezdi, nagyvisnyói mindkettő, szilvásváradi mindkettő, nagybarczai, bánhorváti, disznóshorváti, borsodi, varbói, abodi, meszesi, martonyii, ládbessenyői és rudabányai iskolák; összesen 23.

2. **Dicséretesek:** Sajóábonyi, damaki, hegymegi, laki, szakácsii, bántapolcsányi, nekézsenyi, f.-nyárádi, szuhogyi, sajóvamosi, edelényi, zilizi, hangácsi, nyomári, vadnai, szentjakabi, r.-szendi, sajókazai, barczikai, alacskai, szendrőládi iskolák; összesen 21.

3. **Jók:** Finkei, boldvai, sajószentpéteri középső, berentei, mályinkai iskolák; összesen 6.

4. **Elégségesek:** a tardonai, balajti, kondói és szalonnai iskolák; összesen 4.

5. Megvizsgálatlanul maradt a f.-kelecsényi, sajóecsegi járványos betegség miatt, a sajólászlófalvi építkezés miatt és a dövényi, tanítóhiány miatt.

A dédesi állami iskolában a vallástanítást Szakács Károly állami tanító kitűnő eredménynel, a debrétei állami iskolában Kovács Dániel t.-szentjakabi tanító dicséretes eredménynel, a bánfalvai községi iskolában Tóth László községi tanító jó eredménynel, az ózdi társulati iskolában Osváth Zoltán lelkész dicséretes eredménynel, a disznóshorváti bányatársulati iskolában Barna Gyula lelkész, a sajószentpéteri bányatársulati iskolában Fóris János s.-lelkész, a rudabányai társulati iskolában Győri Julia tanítónő, a sajókazinczi bányatársulati iskolában Lagler Sándor evang. tanító; mindannyian kitűnő eredménynel teljesítették.

Gyenge minősítésű iskola az egyházmegyében egy sincs.

Röviden felsorolom még azokat az adatokat, melyek az egyes iskolák megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvekből kitűnnek:

1. A tanítók az egyházkerületi tanterv szerint tanítanak; egyik kisebb, másik nagyobb mérvben viszi keresztül a tantervben előírtakat.

2. Tankönyvektől a sárospataki irod. kör kiadványait használják. Sajó-Kazán és Sajó-Velezden a Czukrász Róza-féle phonomimikai abc-t is használják.

3. A vallás- és énektanításra mindenütt kiváló gond fordítatik.

4. A növendékek a törvénszabta életkorban adatnak fel az iskolába, s ennek megfelelőleg vitetnek át a felsőbb osztályokba a legtöbb helyen; csupán Alacskán, Berentén, Szendrőn részben, Lakon, Kondón pedig nem.

5. Az iskola helyiségei, környéke, udvara nem felelnek meg a „Szabályrendelet” 6—11. §§-ainak: Tardonán, Alacskán,

Berentén, R.-Szenden, Szentjakabon; de hogy miért, az nincs jelezve. Részben nem felelnek meg: Meszesen, Finkén, Szendrőn, F.-Nyárádon, Szuhogyon; indokolva ezek sincsenek. Varbón a tanterem szűk, alacsony; Kondón hasonlóképen és Radostyánban is.

6. A tanterem és udvar tisztántartásáról, ivóvizhordásról és a tanterem fűtéséről az egyház gondoskodik: Sajókazinczon, Barczikán, Sajókazán, S.-Ivánkán, Vadnán, Nagy-Barczán, Bán-Horváton, Sajóabonyon, Szalonnán, Martonyiban, Abodon, R.-Szenden, Szentjakabon, Meszesen, Sajó-Vámoson, Edelényben, Lábessenyőn és Sajószentpéteren; a többi iskolában, a régi szokás szerint, a gyermekek végzik. Szendrőn a tanterem tisztántartására nincs gond fordítva; az piszkos és tisztátalan. Utasítandó lesz a presbyterium a hiány megszüntetésére.

7. Az iskolai felszerelés gyarapítására a következő egyházak fordítottak tekintélyesebb összeget: Mályinka 35 K, Tardona 24 K, Nekézseny 98 K, Nagyvisnyó 39 K, Szilvásvárad 38 K, Alacska 170 K, Berente 33 K, S.-Kazincz 120 K, Barczika 171 K, Sajókaza 320 K, Vadna 96 K, Sajó-Velezd 270 K, Szalonna 82 K, Martonyi 56 K, Abod 60 K, Meszes 65 K, Sajóvámos 220 K, Borsod 47 K, Edelény 90 K, Balajt 70 K, Nyomár 86 K, Hangács 98 K, Finke 150 K, Ziliz 160 K, Lak 98 K, Szakácsi 85 K, Szendrő-Lád 76 K, Hegymeg 70 K, Lábessenyő 70 K, F.-Nyárad 150 K, Sajóecseg 33 K, Varbó 50 K, S.-Szentpéter 33 K, S.-Kápolna 33 K, Kondó 33 K, Radostyán 120 K, Parasznya 80 K. Összesen 3529 K.

Az iskolai évet a legtöbb iskolában rendes időben kezdték és zárták be, kivéve: Berentén október 1-én tanítóhiány miatt, Bánhorváton építkezés miatt okt. 3-án, Boldván építkezés miatt nov. 5-én, Kondón okt. 2-án, Finkén tanítóhiány miatt 1911. február 1-én kezdték.

9. Órarend, leltár van mindenütt.

10. „A, B, C“, vagyis felvételi, osztályozási és mulasztási naplók megvannak; csupán Alacska-ról van jelezve, hogy a B) napló hiányzik, valamint iskolai jegyzőkönyv nincs. Haladási napló nincs: Mályinkán, Tardonán, Alacska-n, Sajó-Vámoson, Hangács-on, Finkén. Értesítő-könyvecskéket az iskolákban nem használnak.

11. Tetemesebb mulasztások voltak: Tardonán, Mályinkán, Nagybarczán, Alacska-n, Nyomáron a szülék hanyagsága miatt;

Nekézsenyben, Bánfalván, Hangácson, Finkén a polgári hatóság erélytelensége miatt; Berentén, Sajókazinczon betegség miatt.

12. Az iskolamulasztók jegyzéke a polgári hatóságnak mindenütt beadatnak. A legtöbb helyen a dorgálási fokozatot alkalmazták, egyes helyeken birságolás is történt.

13. A helybeli lelkész és presbyterium az iskolát mindenütt meglátogatták.

14. Az iskola körül a következő javítások, vagy beruházások történtek: Szilvásváradon a kisebb iskolában új padok készítették 160 kor. értékben; Sajókazán az iskolában 14 új pad készült s a tanítói lakáson nagyobb javítás történt 566 kor. értékben; Sajó-Velezden egy új „Meidinger“-féle kályha vétetett 150 kor. értékben; Bánhorváton új iskola és tanítói lakás épült 23000 korona értékben; Sajó-Vámos 300 koronát, Edelény 140, Sajóecseg 850, Sajóbábony 160, Radostyán 60 koronát fordított javításokra. Zilizen a tanszerek részére szekrény és a gyermekek részére fogas készítetett; Kondón az iskola új tetőzet alá került. Damak, Sajó-Lászlófalva most építkezik.

15. Tankönyvekkel csak részben vannak ellátva a növendékek: R.-Szenden és Szentjakabon.

16. Szegény tanulók tankönyvekkel és tanszerekkel való ellátásáról gondoskodás történt Sajókazinczon, Martonyiban, S.-Szentpéteren, Sajóvámoson, Hangácson, Nyomáron, Szilvásváradon, Nagyvisnyón és Sajóbábonyon.

17. Tanítói szakkönyvtár van Nagyvisnyón, Szilvásváradon, Sajókazinczon.

18. Ifjúsági könyvtár van Nagyvisnyón, Szilvásváradon, Sajókazinczon, Abodon, Bánhorváton, Disznóshorváton. Népkönyvtár van: Sajóvámoson, Nagybarczán, Sajókazán, s mind ezeket mindenütt gondosan kezelik.

Könyvtári alap van: Borsodon 20 kor., Edelényben 36 kor., D.-Horváton 68 kor. A „Néptanítók Lapja“-t megőrzik, de bekötve igen kevés helyen van. A „Koszoru“ füzetek kevés helyen szereztettek be az ifj. könyvtár részére.

19. Faiskola van Mályinkán, van benne 18 oltvány; tanítatott az ojtás a növendékeknek 15 alkalommal, megtanult oltani 6 növendék. Szilvásváradon 24 oltvány, 20 alkalommal megtanult 10 növendék. Sajókazinczon a tanító a saját kertjében tanított 12 növendéket. Abodon megtanult ojtani 3 növendék,

Sajóecsegen a tanító kertjében megtanult ojtani 5 növendék. Edelényben van a faiskolában 40 vadalany, 80 oltvány: megtanult oltani 10 alkalommal 3 növendék. D.-Horvát 4000 db. vadalany van; megtanult oltani 20 növendék. Sajóvamoson 49 drb vadalany, 16 oltvány; megtanult oltani 20 alkalommal 7 növendék. Parasznyán 30000 vadalany, 800 oltvány. Sajószentpéteren 10000 vadalany, 700 oltvány; megtanult oltani 20 alkalommal 6 növendék. Kondón van faiskola-helyiség, de nem céljára használtatik.

20. Más vallású iskolába jártak a mi tanköteleseink közül Berentén 2, Sajókazán 7, Sajóbábyon 2, Boldván 1, Finkén 2, Szendrőn 6. Ezek mindenütt részesültek vallásos oktatásban, csak Szendrőn nem a tanév I-ső felében, a II-ik félévben azonban már igen.

21. Az iskolás növendékek úgy köz-, mint vasárnapokon a templomba rendszeren felvezettetnek.

22. Az ismétlő iskola mindenütt gyakoroltatik, csak Nekézsenyben nem, s azokban a vallás- és énektanításra főszóly van fektetve.

23. Az iskolai ingatlan vagyon igen kevés helyen áll az egyház nevéen, az átirások szünetelnek.

24. Iskolai célra hagyományozott alapítvány van Mályinkán 1 hold föld, Sajószentpéteren „Kasza“-alap 20000 kor., Várbón „Apostol“-alap 200 kor., D.-Horvát „Bedécs“-alap 42 kor., Hangácson 800 kor., Nyomáron 400 kor., Nagybarczán 160 kor., Nagyvisnyón 6 hold föld bérleti jövedelme 180 kor., Sajókazán „Özv. Bartha Jánosné“-alap 50 kor. Sajóvamoson 6 vékás földnek évi haszonélvezete. Bánfalván „Lónyay Anna“-alap évi 40 kor. kamatja.

25. Iskolai célokra adakoztak: Szilvásváradon és Nagyvisnyón lovag Wesseli Károly úr az iskolák fűtésére 16—16 méter tűzifát és szegény gyermekek tankönyveinek beszerzésére 10—10 koronát adományozott.

26. Járvány miatt szünetelt az iskola Nagybarczán 3 hétig, Sajóecsegen 1 hóig, S.-Szentpéteren 1 hóig, Felsőkelecsényben 2 hétig.

Építkezés miatt szünetelt Boldván 2 hóig, Sajólászlófalván 4 hétig. A tanító elhalálozása miatt Vadnán 2 és fél hóig. Tanítóhiány miatt Finkén 5 hóig.

Végül jelentem, hogy nagyságos Sturmman Lénárd úr világi iskolalátogatói tisztségéről lemondott.

Tanítóink közül az iskolai év végén nyugdíjba mentek: Remenyik Lajos abodi és Csabai Ferencz tardonai tanítók; meghaltak: Kökényesdy Pál vadnai, Katona Dénes szalonnai tanítók és Molnár László vil. körlátogató. Mindannyian kitűnő tanférfiak, s egyházmegyénknek hű munkásai voltak. Remenyik Lajost és Csabai Ferenczet Isten áldásával bocsátjuk el egyházmegyénk kötelékéből. Az isteni gondviselés tartsa meg őket még sokáig erőben, egészségben. Kökényesdy Pál, Katona Dénes és Molnár László elhunyt tagtársainknak pedig résztvevő szívvvel óhajtjuk, hogy pihenjenek a hosszú, fárasztó munka után csendesen, a jó emlékezet s a béke angyala virrasszon sírjaik felett!

A tanítói állás üresedésbe jött a tanév végén: Vadán, Finkén, Dövényben, Tardonán, S.-Lászlófalván.

Uj iskola nem állíttatott fel egyházmegyénkben. Iskoláink közül nem adatott át sem az államnak, sem a községnek egy sem a lefolyt tanévben.

Ezekben foglaltam össze népiskoláink szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó adatokat; kérem a nt. Tanügyi Bizottságot, méltóztassék jelentésemet tárgyalás alá venni s a mutatkozó hiányok orvoslása végett a nt. Egyházmegyei Közgyűlés elé javaslatot tenni.

Megköszönve a t. Bizottság szives érdeklődését, tisztelettel maradok

Sajóbabonyon, 1911. aug. hó 31-én.

Elek József

egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök.

Közgyűlésünk a kebelbeli iskolákról szóló tanuságos évi jelentést tudomásul véve, azért Elek József tanügyi bizottsági elnöknek köszönetet szavaz.

Az elnöki jelentésből kitűnik, hogy

1. *a tanítói lakás rossz*: Kondón, Nyomáron, Varbón, Szalonnán, Finkén, Rakaczaszenden, Berentén, Dövényben, Nagybarczán, Felsőnyárádon; *a tanterem nem törvényszerű*:

Dövényben, Szendrőn, Tardonán, Bántapolcsányon, Felső-Nyárádon, Szakácsiban, Kondón, Varbón, Nyomáron, Sajó-Kazán, Alacskán, Berentén; *a tanterem felszerelése hiányos*: Bántapolcsányon, Felsőnyárádon, Dövényben, Szendrőn, Nagy-Barczán, Borsodon, Edelényben, Finkén, Boldván, Zilizen, Hangácsen, Nyomáron, Kondón, Rakaczaszenden, Szentjakabon, Berentén, és Sajóivánkán.

Utastja közgyűlésünk a fent elsorolt egyházak előjáróit, hogy az észlelt hiányokat lehetőség szerint igyekezzenek pótolni, rossz épületeiket jókarba helyezni s tantermeiket a szükséges tanszerekkel ellátni.

2. A szükséges iskolai nyomtatványok közül „B” *napló hiányzik*: Alacskán. *Haladási napló nincs és nem vezetteik*: Mátyinkán, Tardonán, Alacskán, Sajóvamoson, Hangácsen, Finkén.

Közgyűlésünk már a múlt 1910. évi őszi jegyzőkönyvének 18. p. h) alpontjában kimondotta, hogy az iskolai nyomtatványok minden iskolánál beszerezendők s az ezt elmulasztó egyháznak előjárói 10 kor. pénzbírságban elmarasztalandók. Ezt a határozatot most is megújítja és figyelmezteti a fent elsorolt egyházak előjáróit, hogy ezen első alkalommal elengedi ugyan a 10 kor. bírságot, azonban elvárja tőlük, hogy a hiányokat annyival is inkább pótolni fogják, mert ellenesetben a 10 kor. bírság a hibásnak talált egyházi tisztviselőn be fog hajtani.

3. *Tetemes mulasztás fordult elő*: Tardonán, Mátyinkán, Nagybarczán, Alacskán, Nyomáron a szülék hanyagsága, — Nekézsenyben, Bánfalván, Hangácsen, Finkén a polgári hatóság erélytelensége miatt.

Miután a körlátogatók jelentéséből világosan nem tűnik ki, hogy a mulasztások a köz-

ségi előjáróság, vagy pedig a felsőbb polgári hatóság erélytelenségének tulajdonítható, utasítja közgyűlésünk a fent elősorolt egyházak iskolaszéki elnökeit, hogy jövőben az előforduló iskolai mulasztásokat a községi előjáróságnak pontosan terjeszszék be s ha ennek eredménye nem lenne, a főszolgabírói hivatal a szükséges intézkedések megtételére felkérendő. Ha pedig ennek sem lenne eredménye, minden egyes konkrét esetben esperesünkhöz jelentés teendő.

4. A bizottsági jegyzőkönyv 3-ik a) pontja szerint utasítja közgyűlésünk az iskolaszéki elnököket, hogy az összeírt tankötelesek névsorát a községi előjáróságtól beszerezve, az iskoláztatást pontosan ellenőrizték s a statisztikai adatokat a tényleges állapotnak megfelelően szolgáltatassák be.

A b) pont szerint a sajkókazai és sajkóvelezdi tanítók utasítatnak, hogy a fonomimikai módszer mellett a Nagy Sándor-féle A. B. C-ét kötelesek használni, mert az ilyen eljárás elnézése esetleg precedensül szolgálhatna más tankönyvekre nézve is, a miről pedig szó nem lehet.

A c) pont értelmében kimondja közgyűlésünk, hogy a beíratási díj (50 fill.) mindenütt szedendő s a törvény szerint tanítói szakkönyvtár és ifj. könyvtárak céljaira fordítandó.

A d) pont szerint tudomásul veszi közgyűlésünk, hogy Sturmán Lénárd lemondott körlátogató helyére Fekete Miklós dédesi jegyzőt, Molnár László elhalt körlátogató helyére pedig Nagy Sándor borsodi jegyzőt választotta meg a tanügyi bizotts. közgyűlés s a midőn nevezett egyéneket új állásukban megerősíti, a tanügy érdekében kifejtendő munkásságukhoz Isten áldását kívánja.

Az e) pont szerint szükségesnek látja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a gyakorlati célnak megfelelő Nagy Sándor-féle fali olvasó-táblák ismét használatba vétessenek s ennek keresztülvitelére a „Sárospataki irodalmi kör“ felszólíttassék.

A f) pont szerint meggyőződve egyházmegyei közgyűlésünk arról, hogy a Trócsányi Bertalan által szállított iskolai tanszerek nagyobb részben nem feleltek meg a várakozásoknak, szabad kezet biztosít a kebelbeli egyházaknak arra, hogy a hiányzó további tanszereket esetleg más cégtől beszerez-

hessék. Egyben megbizza közgyűlésünk Szügyi László és Göőz Ferencz egyházmegyei tanító képviselőket, hogy a tanzterek lehető jutányos beszerzése végett lépjenek több hazai czéggel érintkezésbe s eljárásuk eredményéről az egyházak előljáróit értesíteni sziveskedjenek.

A 4-ik pontban foglalt s a vallás- és énektanítási tantervjavaslatra vonatkozó határozatot, mely következőleg hangzik :

„Tanügyi bizottságunk is csatlakozik az alsóborsodi tanítótestület birálati előterjesztéséhez s azt csaknem egészében magáévá teszi, annyival is inkább, mert a mi előző birálatunkban hangoztatott elveinkkel és kívánalmainkkal ellentétben nem áll, sőt azoknak részletesebb kifejtését foglalja magában, csupán azt a módosítást kívánjuk, hogy az „Uri ima“ már az I. osztályban taníttassék, áldozó csütörtöki éneknek a 30. dicséret helyett a 31-ik vétessék fel, mely egyszerűbb is, használatosabb is; a II. o. tananyagának 4-ik pontja mellől a CXXXIII. zsolt. mint korszerűtlen ének elhagyassék; a III. o. 8. pontja után kívánatos volna az ótestamentomi, a 20. pont után pedig az új testamentomi szentírás rövid ismertetése; a IV. o. 3. pont, mint szükségtelen, elmaradhat. Ismételten hangoztatjuk végül azon óhajtásunkat, miszerint az egyetemes konvent volna felkérendő, hogy mind az öt egyházkerületre kötelező hit- és erkölestani tantervet és megfelelő tankönyveket adjon ki, amiben egyházunk egyetemes volta is kifejezésre lenne juttatva.“

Közgyűlésünk teljes egészében megerősíti s az egyházkerületi tanügyi bizottság figyelmébe ajánlja.

Az 5-ik pont szerint kimondja közgyűlésünk, hogy az iskolák osztályozásánál az eddigi gyakorlat továbbra is fenntartassék.

A 6-ik pont szerint a Bagossy Géza és Madarassy Olga által szerkesztett népiskolai füzeteket, mint a melyek gyakorlati használatra nagyon alkalmasnak ígérkeznek, közgyűlésünk szives készséggel támogatja s az egyházkerületi tanügyi bizottság pártfogásába ajánlja.

A 7-ik pont szerint Batta József felsőkelecsényi lelkészt,

mint a nyárádi tanítói kör ujonnan választott elnökét, közgyűlésünk ez állásában megerősíti.

36. Olvastatott a következő bizottsági előterjesztés:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Lelkészerztekezleti közgyűlésünk alólirottakat azzal bizott meg, hogy a mult tavaszi egyh. kerületi közgyűlés jegyzőkönyvében közétett s az egyházak tulajdonát képező, valamint az egyházi hivatalnokok és alkalmazottak javadalmául szolgáló ingó és ingatlan javak kezelésére vonatkozó szabályrendeletet áttanulmányozva, tegyük meg arra vonatkozó javaslatunkat. E megbízatásunk értelmében a következőkben bátorkodunk megtenni észrevételeinket. Az általános határozatok 2-ik pontjában a 200 koronás összeg helyett 500 koronát hozunk javaslatba s e pontot a következőkkel óhajtanánk kibővíteni: *Ha a belhivatalnok saját költségén, visszatérítési kötelezettség nélkül javítást, átalakitást, vagy kisebbszerű építkezést eszközöl, az esetben a presbyterium jóváhagyása elegendő, de ez okvellenül megkívántatik.*

A 3-ik pontban a bérleti szó után a „haszonbérleti“ szó is beszurandó, ellenben az „elutasító“ szó szerintünk kihagyandó.

A II-ik rész 1-ső pontjának végét így látnánk jónak módosítani: *„és a kutakat minden évben, ha pedig akár a politikai hatóság rendelkezése, akár valamely véletlen folytán szükségessé válik mindannyiszor, de évenként legalább egyszer az egyház költségén kitisztítani.“*

A 2-ik pont végét így óhajtanánk szövegezni: *„és ebben az esetben természetesen fennáll elsősorban a bérbeadó hivatalnokra, másodsorban fokozatosan az azt jóváhagyó presbyteriumra nézve stb.“*

A 4-ik pontra nézve megjegyezzük, hogy az esetben, ha azon indítványunk elfogadtatnék, hogy az egyházi hivatalnokok által létesítendő építkezés, átalakitás, vagy telepítés ügye, tekintet nélkül a befektetési összegre, minden egyes esetben felterjesztessék jóváhagyás végett: úgy a 4-ik pont megfelelően szövegezendő.

A 4-ik pont 2-ik bekezdésében „költségei“ szó után beszurandó: *„más megállapodás híjján“* az építő hivatalnokot terhelik. Ugyancsak felveendő itt folytatólagosan a következő megjegyzés: *„Ezen kötelezettség az utódot csak az egyházközséggel való kölcsönös megállapodás esetén terheli.“*

Az 5-ik pontban a „távozó“ szó után beszurandó: *„s esetleg elmozdított hivatalnok.“* Ugyancsak e pont végét megtoldanánk így: *„E pont rendelkezése az ingóságokra (p. o. kályhák stb.) és ingóknak tekinthető épületekre nem vonatkozik.“*

A III. rész 3-ik pontját így módosítanánk: *„A hivatalnok által a kültelken szabályszerű engedélylyel telepített szőlőt stb.“*

Egyebekben az egész szabályrendeletet, mint ügyesen összeállított munkálatot, jónak és elfogadhatónak véleményezzük, csupán csak annyit kívánunk még megjegyezni, hogy a szövegben a bérlet és haszonbérlet kifejezés megfelelően alkalmazandó oly módon, hogy az épületeknél a bérbeadás szó, a földeknel, réteknél, erdőknél pedig a haszonbérbe adás szó használandó.

Tisztelettel vagyunk

Edelényben, 1911. augusztus hó 25-én

BOTOS JÓZSEF

ELEK JÓZSEF

SÁFRÁN DEZSŐ Dr.

SZENTMÁRTONY DÁNIEL

bizottsági tagok.

Közyűlésünk a bizottság munkálatát teljes egészében elfogadja s a főtiszt. egyházkerületre felterjeszteni határozza.

37. Olvastatott Barna Gyula disznóshorváti lelkész kérénye, melyben felemlítve azt, hogy a községében beállott rohamos népesedés folytán már idáig is 2 olyan iskola nyílt meg, melyekben neki kell végezni a vallástanítást, sőt a jövő évtől kezdve már egy harmadik iskolában is reá várakozik a hitoktatás, továbbá felemlítve azt, hogy a felszaporodott lelkészi teendőik ellátása is eléggé próbára teszi az ő erejét,

egészségét: aziránt kérelmez, hasson oda egyházmegyei közgyűlésünk felettes hatóságainknál, hogy a disznóshorváti egyházban a mélt. Konvent támogatása mellett egy állandó vallástanító-segédlelkési állás szerveztessék.

Közgyűlésünk folyamodó lelkész kérelmét méltányosnak találja s tekintettel a felhozott fontos indokokra, a kérvényt kedvező elintézés végett a főtiszt. egyházkerületre a legmelegebb pártfogással felterjeszteni határozza.

38. Kőrössy Antal tanító beterjeszti a Disznóshorváton 1911. évi július hó 9-én tartott képviselőtestületi közgyűlés jegyzőkönyvét, melyben többek között az mondatik ki, hogy „igyekezzék az iskolaszék megegyezni a református iskolaszékkal arra nézve, hogy a két iskola növendékei osztályonként osztassanak meg és pedig úgy, hogy a községi iskolában az 1. és 2-ik, a ref. iskolában pedig a 3., 4., 5. és 6-ik osztály taníttassék“, egyben felebbezással él a disznóshorváti presbyterium 1911. év augusztus 6-án hozott azon határozata ellen, hogy a református iskolában továbbra is mind a 6 osztályba járó növendékek taníttassanak, mivel az 1. és 2-ik osztálybeli kis gyermekeknek sárban igen nehéz a községi iskolába menni.

Ez ügy megvizsgálása s lehetőleg kedvező elintézése végett Elek József és Bónis Aladár tanácsbírák a disznóshorváti egyházba azzal küldetnek ki, hogy eljárásuk eredményéről az esperesi hivatalhoz tegyék meg jelentésüket.

39. A sajóvadnai egyház 550 kor. vételárért eladni szándékozik a felsővadnai 50. számú telekjegyzőkönyvben A+2. sorszám 355—356. helyr. szám alatt levő szőlőjét s az erre vonatkozó adásvevési szerződést, valamint a presbyteri és közgyűlési határozatokat azon kéréssel terjeszti közgyűlésünk elé, hogy ez ügyletet jóváhagyni s végleges megerősítés végett a főt. egyházkerületre pártolólág felterjeszteni méltóztassék.

Miután a kérdéses ingatlan már eddig is

sok költségébe van az egyháznak és nem hogy hasznót adna, hanem az egyház pénztára mindig ráfizet: közgyűlésünk a szerződést a maga részéről jóváhagyja s hasonló eljárás céljából a főtiszt. egyházkerületre felterjeszteni határozza. Egyben kimondja közgyűlésünk, hogy a vételárat a vadnai egyház kamatozó tőke gyanánt tartozik kezelni mindaddig, míg valami más alkalmas ingatlant nem vásárolhat.

40. A szendrői egyház az összes egyházi és iskolai épületek kijavítására, illetőleg újból való építésére egy nagyobb összegű amortizációs kölcsönt óhajt felvenni, mégpedig oly módon, hogy e kölcsön kamatát az egyházi földek haszonbéréből fedezik, vagy ha a földhaszonbér nem lenne elég a kamatok fedezésére, a hiányzó összeget birtok arányában kivetik az egyház tagjaira; továbbá elhatározták, hogy a lelkészt és tanítót úgy fogják fizetni, mint a magtári tőke megállapítása előtti időkben fizették s ily módon a meglevő magtári tőkét érintetlenül meghagyják, csupán az évi kamatokat fogják felbasználni a szükségletek fedezésére. Az ezekre vonatkozó presbyteri és közgyűlési határozatokat megerősítés végett beterjesztik.

Közgyűlésünk a szendrői egyházközség határozataihoz elvileg hozzájárul, addig azonban meg nem erősítheti azokat, míg olyan presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyveket, továbbá tervrajzot és költségvetést nem terjesztenek be, melyekből világosan kitűnik, hogy

1. minő kulcs szerint fogják fizetni a hívek a lelkészi és tanítói járandóságokat?

2. miféle építkezéseket akarnak eszközölni és

3. az építkezés céljaira mily összegű és minő természetű kölcsönt kívánnak felvenni?

41. Olvastatott a ládbesenyői egyház presbyteriumának beadványa, melyben panaszolják, hogy Lengyel Gyula szendrői lelkész a ládbesenyői egyházzal szemben fennálló 200

kor. tartozását egyházmegyei közgyűlésünk többszöri utasítása daczára mindeztideig ki nem fizette s bár a peres eljárás nevezett lelkész ellen régóta folyamatban van, a kérdéses 200 koronához nem tudnak hozzájutni. Kérik egyházmegyei közgyűlésünk hathatós közbenjárását e régóta vajudó ügy kedvező elintézéséhez, vagy amennyiben ez nem volna lehetséges, kérik, hogy a követelés az adós javára töröltesse.

Közgyűlésünk ez ügyben nem tartja magát illetékesnek határozathozatalra, miután a kérvényező egyház hatáskörébe tartozik, hogy a kérdéses követelést adóson behajtsa, vagy neki elengedje.

42. Ugyancsak olvastatott a ládbesenyői egyház kérvénye, melyben hivatkozva arra, hogy a konventtől kért adósegélyük többszöri felebbezésük daczára sok levonással állapított meg s a kiutalt összeg mellett egyáltalán nem képesek fedezni az egyház évi szükségletét, sőt évenként 7—800 korona hiány mutatkozik: kérik egyházmegyei közgyűlésünket, méltóztassék valami uton-módon oda hatni, hogy jogos igényeik a mélt. Konvent által kielégíttessenek.

Közgyűlésünk megdöbbenve látja a ládbesenyői egyház válságos helyzetét s az ottani bajok sürgős orvoslása végett mindenekelőtt szükségét látja annak, hogy nevezett egyházba egy küldöttség menjen ki s a presbyterium jelenlétében alaposan győződjön meg az egyház vagyoni helyzetéről s a normál költségvetésnek megfelelő bevételek és kiadások főösszegéről. E küldöttség tagjai: Elek József és Szekrényessy Árpád tanácsbírák azzal is megbíztatnak, hogy az ottani állapotokat mérlegelve, kereszenek valami alkalmas módot e zürzavaros helyzethől való kibontakozásra.

43. Mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 42-ik pontja értelmében a linkei egyház előljárósága jelenti, hogy

a tanítói állást okleveles egyénnel azért nem tölthették be, mert a megválasztott tanítók közül egy időközben állami iskolához neveztetett ki és azt fogadta el, ketten pedig megválasztatásuk után oly különleges kívánságokkal állottak elő, melyeket a különben is csekély népességű kis egyház legjobb akarat mellett sem teljesíthetett, miután egy félévre járó összes tanítói fizetés is le volt kötve az özvegy javára.

Jelentés tudomásul szolgál.

44. Ugyancsak mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 39-ik pontja értelmében Botos József tanácsbíró jelenti, hogy a kondói tanítói új díjlevél kiállítása nem volt eszközhető, miután e nyár folyamán történt ott is a tanítói javadalom összeírása. Egyben véleményezi, hogy míg az új javadalmazási jegyzőkönyv megerősítve a közíg. bizottságtól visszaérkezik, közgyűlésünk adjon halasztást a kérdéses díjlevelek beterjesztésére.

Közgyűlésünk e jelentést tudomásul véve, ez ügy felülvizsgálását — jelentés bevétele mellett — az egyházlátogatóságra bizza.

45. Némedy József dédes—bántapolcsányi lelkész mult tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 61-ik pontja értelmében jelenti, hogy a bántapolcsányi tanító díjlevelét még most sem terjeszthetik be egyházhatósági jóváhagyás végett, miután a miniszterium megbízottja az egyházmegyei kiküldött s a helyi egyházi előljáróság közreműködésével ott legközelebb a tanítói javadalom új összeírását eszközölte s a tanítói fizetés ennek megfelelően fog rendeztetni. Mihelyt e fizetés-rendezés befejezést nyer, haladéktalanul beterjesztik az újonnan kiállított díjleveleket.

Közgyűlés a jelentést tudomásul véve, az egyházlátogatóságot bizza meg, hogy ez ügy mikénti elintézéséről meggyőződést szerezzen s jövő tavaszi gyűlésünkre jelentést tegyen.

46. A damaki egyház előljárói — hivatkozva arra, hogy

régi templomukat, melynek falai meghasadoztak, tetőzete pedig mindenütt csorog, legkésőbb a jövő tavaszon meg kell újítaniok, sőt egy új iskola felépítésére is kötelezte őket az illetékes hatóság, továbbá hivatkozva arra, hogy a parochia-építés idáig is erős próbára tette, sőt kimerítette a hívek anyagi erejét — aziránt kérelmeznek, hogy a közalapi egyszersmindenkori, valamint a tőkesegély iránt benyújtott kérvényeik soronkívüli sürgős elintézése tárgyában közgyűlésünk a szükséges lépéseket megtenni kegyeskedjék.

Közgyűlésünk teljesen méltányolja e sok teher alatt roskadozó s idáig is erején felül áldozott kis egyház kérelmét s az egyszersmindenkori segélyért benyújtott kérvényt 1200 koronára való ajánlattal a legmelegebb pártfogással felterjeszteni határozza, ellenben a tőkéssegély iránti kérelmet tárgytalannak tekinti, miután az e nemű kérvények sürgősségi sorrendje a mélt. Konvent által megállapítottván, azon változtatás már nem eszközölhető.

47. Mult tavaszi közgyűlésünk 35-ik jegyzőkönyvi pontja értelmében a tornaszentjakabi egyház betérjeszti a tanítói lak építésére, illetve ez építkezés költségeinek mikénti fedezésére vonatkozó presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyveket, melyekből kitűnik, hogy az egyházmegye pénztárából kivett 1482 kor. 13 fill. tőkepénzük nem lett elég az építkezési kiadások fedezésére, miért is 300 kor. kölcsönt kellett felvenniök, mit a hívekre kivetendő rendkívüli adóból akarnak kiegyenlíteni. E szükségképeni eljárásukhoz kérik a nagytt. egyházmegyei közgyűlés utólagos jóváhagyását.

Közgyűlésünk a bemutatott presbyteri és közgyűlési határozatokat tudomásul veszi és megerősíti, egyben utasítja a tornaszentjakabi egyház előljáróságát, hogy az építkezésből felmerült 300 kor. adósságot a hívekre kivetendő egyházi pótdóból még ez év folyamán fizesse ki.

48. A rakacza-szendi egyház aziránt kérelmez, hogy

lelkészi állását ez évi október hó 1-től rendes megválasztott lelkésszel tölthesse be.

Tekintettel arra, hogy a rakacza-szendi egyház, valamint a hozzá kapcsolt tornaszent-jakabi és debrétei egyházak hívei más felekezetek és nemzetiségek közé vannak beékelve, s így ezeknek lelkiismeretes gondozása felettébb kívánatos: közgyűlésünk folyamodó egyház kérelmét méltányosnak találja s a lelkészi állás betöltésére az engedélyt megadja, oly feltétellel azonban, hogy a rozoga állapotban levő lelkészlak és iskola megfelelő kiépítéséről gondoskodjanak s az erre vonatkozó pénzügyi dolgok rendezése, illetve az építkezés előkészítése végett Barna Gyula és Bónis Aladár tanácsbírák, valamint Szentmártony Dániel egyházmegyei aljegyző a r.-szendi egyházba kiküldetnek. Egyben a lelkészi teendők ellátásáról úgy intézkedik közgyűlésünk, hogy Almássy Lajos meszei lelkészt bizza meg a r.-szendi és hozzá kapcsolt egyházak felügyelő lelkészségével, elvárván tőle, hogy e megbízatásnak lelkiismeretes pontossággal eleget teend.

49. Olvastatott Réthy Sámuel barczikai lakos beadványa, melyben nehézményezi s mint jogtalan eljárást megfelelbezi a barczikai presbyterium azon határozatát, melyszerint őt a presbyteri állásából elmozdították; egyben kéri közgyűlésünket, hogy ez ügyben vizsgálatot indítani s őt a jelzett állásba visszahelyezni méltóztassék.

Ez ügy bírósági ülés tárgyát képezvén, az összes iratok további eljárás végett az elnökségnek kiadatnak.

50. Vadász Pál esperes előterjeszti, hogy a Soltész Kálmán szendrői tanító ellen 1909. év folyamán végbe ment kettős fegyelmi ügyből kifolyólag s nevezett tanító által letétbe helyezett 50 koronából 18 kor. maradt fel nála, mint

az illető tanuk által fel nem vett tanuzási díj. Majd egy évvel később Soltész Kálmán megjelenvén nála, annak kijelentésével, hogy ő az összes tanukat a sajátjából mind kiegyenlítette, kérte az esperes urnál levő 18 kor. kifizetését, mely kérelemnek az esperes úr helyt is adott, bizva Soltész Kálmán szavahihetőségében. Nem sokkal ezután a szendrői egyház gondnoka jelentkezett az esperesi hivatalban s jelezve azt, hogy a Soltész Kálmán fegyelmi ügyében szerepelt tanuk közül többen a nekik megállapított tanuzási díjat odaengedték a szendrői egyház javára: kérte a kérdéses összeg kifizetését. Esperes úr ekkor Soltész Kálmánt erélyesen felszólította, hogy 5 nap alatt számoljon el a felvett tanuzási díjakkal, illetve a kifizetésről tanuskodó hiteles nyugtákat terjessze be. Soltész Kálmán azonban olyan felületesen számolt el, hogy esperes úrnak alapos kételyei támadtak az ő korrekt eljárása iránt, miért is Szentmártony Dániel egyházmegyei aljegyzőt és Benőcs Zsigmond szendrői jegyzőt bízta meg, hogy a helyszínen megjelenve, tartsanak erélyes nyomozatot ebben az ügyben. E nyomozat megejtetvén, a kiküldöttség által felvett és beterjesztett jegyzőkönyvből csakugyan kitűnt, hogy Soltész Kálmán a tanuzási díjakkal nem helyesen járt el. Kéri esperes úr ez ügyben az egyházmegye intézkedését.

Közgyűlésünk a bemutatott ügyiratokból meggyőződván arról, hogy Soltész Kálmán az esperes urat félrevezette s a tanuzási díjakat helytelenül kezelte; továbbá nevezett tanító beadványaiból látván azt is, hogy a szendrői lelkes és presbyterium ellen nagyfoku tiszteltelenségről tanuskodó olyan sértő kifejezéseket használt, melyek megtorlás nélkül nem hagyhatók: ügyész véleményezése alapján Soltész Kálmán ellenében a fegyelmi eljárást hivatalból megindítani határozza s e végből a becsatolt iratokat az esperesi hivatalnak kiadja.

51. A sajószentpéteri egyház a 3-ik tanító számára egy alkalmas házat akar vásárolni a kántori lak szomszédjában oly módon, hogy a vételárat a sajószentpéteri takarékpénztárban levő 7288 koronás tőkéből egyenlitenék ki s ezt a

kölcsönvett alapítványi tőkét a miskolci takarékpénztárban elhelyezett 20,000 koronás tőkének a kamataiból évi 400 koronás részletekben visszatérítenék, e mellett a kölcsönvett alapítványi összegnek évi 5⁰/₀-os kamatát is az egyház pénztárából fedezni fogják. Kérik erre vonatkozó határozataik jóváhagyását.

Közgyűlésünk a sajószentpéteri egyház tervbe vett házvételi ügyletét a beadványban körülírt módozatok mellett készséggel jóváhagyja s az esetben, ha a közgyűlési jegyzőkönyvet s az adásvételi szerződést, mint még hiányzó ügyiratokat utólagosan az elnökségnél bemutatják, a kérvényt végleges jóváhagyás végett a főtiszt. egyházkerületre pártolólág felterjeszteni határozza.

52. Bármely tárból segélyt kérnek: a sajókazai, rakaczaszendi, abodi, damaki, ládbesenyői, zilizi, berentei, alacsikai, tornaszentjakabi egyházak; Horváth János, Lengyel Gyula, Molnár József, Bárdos István, Doktor Gyula, Csapó János, Bartha Gyula lelkészek; Bodnár Istvánné, Reho Jánosné, Katona Dénesné, Nagy Sándorné, Urbán Bálintné, Fodor Lajosné, Ferenczi Istvánné, Demeter Borbála és Rác Zsigmond.

Mindezen kérvények a segélyosztó bizottsághoz áttétetnek.

53. A Sátoraljaujhelyben október hó 1-én és következő napjain tartandó egyházkerületi közgyűlésre az elnökségen kívül képviselőkül kiküldetnek:

Svingor József, Botos József, Elek József papi, Szekrényessy Árpád, Zsóry György, Bónis Aladár világi tanácsbírák.

54. Olvastatott a nekézsenyi egyház gondnoki számadása megvizsgálására folyó évi tavaszi közgyűlésünk 24. számú határozatával kiküldött bizottság jelentése és Rozgonyi László ottani lelkész nyilatkozata és jelentése.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy a nekésznyi egyházban a vagyonkezelésnél szabálytalanságok történtek, melyek az idézett 24. számú határozat meghagyása ellenére mindezig helyre nem hozattak. Ilyenek:

1. A gondnoki számadás bevételi és kiadási tételei közül többnek megfelelő nyugtája, illetőleg igazoló okmánya nincsen.

2. Az adócsökkentési segélyből lelkésznek és tanítónak kiadott összegek a gondnoki számadásba fel nem vétettek.

3. Felsőbb hatósági jóváhagyást igénylő kiadás ily jóváhagyás kieszközlése nélkül tételt.

4. A gondnoki számadás kellő időben el nem készítettett.

5. A gondnoki számadásnak az egyház vagyoni mérlegét feltüntető része hiányos, amennyiben a lelkészi és tanítói földek kisajátítása folytán megállapított kártalanítási összegek abba fel nem vétettek.

6. A lelkészi és tanítói fizetési hátrálékok kimutatva nincsenek, azok behajtása szünetel.

7. A fizetési nyugtákat a lelkész nem utalványozta.

8. Az egyház pénzeit a gondnok ellenőrzés nélkül saját házában magánál tartja.

9. Az egyház adósságai rendezése alkalmával a lejáratok idején felesleges utazgatások történtek, melyek az egyházat alaptalan költségekkel terhelik.

Ezen felületes és szabálytalan kezelés tovább meg nem tűrhető. Ezért közgyűlésünk utasítja a gondnokot és lelkészt, hogy a fentebb 1—9. tétel alatt felsorolt szabálytalanságokat szüntessék meg; — a számadási tételeket igazoló okmányokat esperesi hivatalhoz 30 nap alatt, különbeni fegyelmi eljárás terhe alatt mutassák be és a szabálytalanságok megtörtént helyrehozataláról, valamint arról, hogy a kisa-

játítás folytán nyert, továbbá az iskolatelek eladásából befolyt pénzek hogyan kezeltetnek, — nemkülönben a magtáralapról is ugyanazon idő alatt s ugyanazon jogkövetkezmény terhe mellett részletes jelentést tegyenek, végre e jelentésben adjanak számot arról is, hogy a kisajátítási összegek hol, melyik takarékpénztárban vannak elhelyezve s hol vannak a betéti könyvek, vagy a pénzek elhelyezését igazoló egyéb okiratok. Jövőre nézve pedig ugyanők figyelmeztetnek, hogy a vagyonkezelésben szigorúan a törvény rendelkezéseihez alkalmazkodjanak és az egyházlátogatás meghagyásait pontosan teljesítsék.

Minthogy pedig ezen szabálytalan kezelés megvizsgálására a gondnok és lelkész mulasztása s különösen utóbbinak az ellenőrzésnél tanusított lanyhasága adott okot, — fenntartásával f. évi tavaszi közgyűlésünk 24. számú határozatában foglalt azon rendelkezésnek, hogy az első vizsgálat költségeinek megtérítésére lelkész és gondnok egyetemlegesen köteleztettek, — kimondja közgyűlésünk, hogy az újabb vizsgálat költségeiben, tehát a két vizsgálat 40 kor. költségében lelkészt és gondnokot egyetemlegesen marasztalja s annak kifizetésére őket utasítja.

55. A nekézsenyi egyházban f. é. tavaszi közgyűlésünk 56. számú határozatával a lelkészi és tanítói díjlevelek módosítása ügyében kiküldött bizottság jelentése felolvastatott.

A kiküldött bizottság rendelkezésére a presbyterium felhívás ellenére sem bocsátott oly adatokat, melyekből a kisajátított lelkészi és tanítói földek kártalanítási összege megállapítható lett volna, ezért közgyűlésünk utasítja a nekézsenyi egyház presbyteriumát, hogy a kisajátított lelkészi és tanítói földek kártalanítási összege megállapításához szükséges okiratokat,

valamint ezen okiratok alapján elkészítendő új lelkészi és tanítói díjleveleket 30 nap alatt és fegyelmi eljárás terhe mellett esperesi hivatalhoz terjeszsze be.

56. Bartha Gyula sajakazai lelkész kéri, hogy egyháza köteleztessék arra, hogy a lelkészi hivatala javadalmát képező parlagszőlőnek általa teljesített betelepítése költségeit térítse meg s e célra a lelkészi földek alatti kőszénjog eladásából befolyt tőke használtassék fel, abból 1100 korona kihasíttatván.

Közgyűlésünknek a kérelem teljesítése ellen elvileg kifogása nincsen, miután nem tőke-elidegenítésről, hanem az egyház tőkepénzének az egyház ingatlan vagyonába befektetéséről van szó. Minthogy azonban törvény szerint a presbyteriumnak ez ügyben meghallgatása nem mellőzhető, mielőtt közgyűlésünk e tárgyban érdemileg határozná, felhívja folyamodót a presbyterium határozatának bemutatására és arra, hogy e határozat beterjesztésével egyidejűleg igazolja a betelepített terület nagyságát és a betelepítésre tett kiadások mennyiségét.

57. A mályinkai egyház kántortanítói díjlevelének hatályon kívül helyezése mellett új díjlevél készítésére felhatalmazást kér, mintán az egyházi adófizető tagok száma részben elköltözés, részben elhalálozás folytán annyira megfogyott, hogy az 1903. évben készült díjlevélben foglalt kötelezettségének az egyház eleget tenni nem képes és e miatt államségélyért óhajt folyamodni.

Közgyűlés engedélyt ad a mályinkai egyháznak arra, hogy új kántortanítói díjlevelet készítsen és ha ennek tervezetét elkészítette, utasíttatik, hogy a tervezetet és az annak alapul szolgáló okmányokat s egyéb okiratokat az ezennel az ügy megvizsgálására kiküldött Svingor József és Zsóry György tanácsbírákból

álló bizottság elé terjeszse. A bizottság a szükséges intézkedések megtételére felhatalmaztatik s az iratok Svingor József kezéhez a bizottságnak oly utasítással adatnak ki, hogy jelentését jövő tavaszi közgyűlésünkhöz adja be.

58. A mályinkai egyház kéri, hogy tanítóegyletünk által Helmeczy Lajos mályinkai tanító ellen kiszabott és bevételzett négy korona bírságpénzt közgyűlésünk az egyház részére fizettesse vissza.

Közgyűlés a kérvényt saját hatáskörében megfelelő elintézés céljából tanítóegyletünk elnökségéhez áttétetni rendeli.

59. A mályinkai egyház énekkarának alapszabályait bemutatja.

Az alapszabályok megerősíttetnek s azok egy példánya a megerősítési záradékkal ellátva, az egyháznak kiadandó, másik példánya pedig az egyházmegye levéltárába elhelyezendő.

60. Indítvány folytán határozottatott:

Közgyűlésünk felhívja egyházmegyénk összes tanítóit, hogy hassanak oda, hogy egyházainkban a fennálló régi énekkarok minél sikeresebben működjenek és amely egyházban még énekkar szervezve nincs, ott új énekkar szerveztessék.

61. Olvastatott Soltész Kálmán szendrői tanító panasza Beregszászy Ferencz ottani lelkész ellen hivatali fizetés visszatarthatása miatt, valamint utóbbinak a panaszra beadott nyilatkozata.

Ezen közigazgatási bírósági eljárásra tartozó ügyben közgyűlésünk a vizsgálatot elrendeli és az iratokat megfelelő eljárás fogantatása végett a közigazgatási bírósághoz átteszi.

62. A borsodi egyház építkezés céljaira mintegy 12000 korona rendkívüli adókimutés engedélyezését kéri.

Közgyűlés a kért adókimutést elvileg engedélyezi és megbizsa elnökséget azzal, hogy ha folyamodó egyház a szükséges presbyteri, egyházközségi közgyűlési határozatokat és a törvényes adókimutési kulcsn nyugvó adókimutési lajstromot bemutatja, az egyháznak az engedélyt a megfelelő adó kimutására kiadhassa.

63. Almásy Lajos meszesi lelkész jelenti, hogy a parochia építése befejeztetett s ezáltal a folyó évi tavaszi közgyűlés 57. számú határozatának elég tétetik.

Tudomásul szolgál.

64. A dövényi leányegyház iskolaépítés céljaira tőkesegélyért folyamodott és kéri, hogy kérvényét közgyűlésünk sürgősségi sorrendben terjeszsze fel a mélt. Konventhez; egyben kéri, hogy ha az óhajtott tőkesegélyt meg nem nyerné, engedélyeztessék részére 5400 kor. kölcsön felvétele az egyházkerületi pénztárból.

Folyamodó egyház azon kérelmét, hogy közgyűlésünk az egyház kérvényét sürgősségi sorrendben leendő letárgyalásra terjeszsze fel a mélt. Konventhez, nem teljesíti, miután ezen sorrend már meg van állapítva s többé meg nem változtatható, -- azonban az iskolaépítés sürgősségére való tekintettel, közgyűlés engedélyezi az egyháznak, hogy 5400 korona kölcsönt az egyházkerületi pénztárból felvehessen oly feltétel mellett azonban, hogy az egyház a hiányzó presbyteriumi és egyházközségi közgyűlési határozatokat elnökséghez bemutatja s ez esetben az engedély kiadására az elnökséget közgyűlés felhatalmazza.

65. A felsőnyárádi egyház bejelenti, hogy földjét Árvai

Józsefnek hat évre haszonbérbe adta, de ez kérte, hogy a szerződés időtartama három évben állapíttassék meg és miután presbyterium ezt a kérelmet nem teljesítette, haszonbérló a presbyterium határozata ellen felebbezést jelentett be; felebbezését ugyan írásban be nem adta, de az egyház a bejelentett felebbezést felterjeszti.

Haszonbérleti szerződésben meghatározott haszonbérleti idő tartamának megállapítása a presbyterium jogköréhez tartozik, — ezért közgyűlésünk a felebbezést visszautasítja.

66. Olvastatott Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész jelentése a közigazgatási pénztár 367. számú Berentés Borbála-féle 400 koronás kötelezvény behajtásáról.

Ezen jelentés, mely szerint az egyenes adós ellen a követelés — kielégítési alap hiányában — behajtható nem volt még utóajánlat folytán sem és hogy a jótállók ellen folytatattik a végrehajtási eljárás, — tudomásul szolgál.

67. Domesztikai segélyt kér a meszesi és damaki szegény egyház.

Ajánltatik mint mindakét építkezések előtt álló egyház 1000—1000 korona egyszersmindenkorí domesztikai segélyre.

68. Az egyházlátogatói járások következőleg osztatnak el:

1. *A szentpéteri járásba megy:* Botos József tanácsbíró és Kun József.

2. *A vadnai járásba:* Elek József tanácsbíró és E. Tóth József.

3. *A s.-vámosi járásba:* Barna Gyula tanácsbíró és Nagy Ferencz.

4. *A bánvölgyi járásba:* Szuhay Benedek tanácsbíró és Bárdos István.

5. *Az edelényi járásba:* Szentmártony Dániel aljegyző és Csiky József.

69. Jövő évi tavaszi közgyűlésünk helyéül:

a sajó-velezdi egyház tüzetett ki.

70. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvastatván:

meghitelesítettettek.

KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI ÜGY.

I.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétellett Balajton 1911. évi szeptember hó 6-án a felsőborsodi református egyházmegye közigazgatási bíróságának üléséről Czövek Lajos sajkókazinczi egyháztagnak a sajkókazinczi presbyterium ellen indított templomszék ügyében.

Jelen voltak:

A bíróság részéről: Botos József tanácsbíró, mint helyettes elnök egyházi és Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, világi elnök, Szuhay Benedek, Elek József, Barna Gyula, Szekrényessy Árpád, Bárczay László, Zsóry György és Bónis Aladár tanácsbírák, Dr. Orbán József aljegyző, mint előadó és jegyzőkönyvvezető és Dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész.

A felek részéről: Czövek Lajos panaszos. A sajkókazinczi egyház presbyteriuma, mint panaszlott képviselő: Doktor Gyula lelkész és Kuttor Lajos h. gondnok.

Tárgyalást vezető világi elnök az ülést megnyitja, megnevezi az ügy tárgyát és megállapítja, hogy panaszos személyesen és a panaszlott presbyterium képviselőjében lelkész és h. gondnok megjelentek, valamint a panaszos által felhívott tanúk is jelen vannak és felhívja a határozatképes számban megjelent bírósági tagokat, hogy az 1904/7. évi V. t.-czikk 54. §-a értelmében nyilatkozzanak: nem forog-e fenn a 49. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset? Mire a bíróság tagjai nemmel felelnek. Elnök ezután felhívja a feleket, hogy nyilatkozzanak az iránt: nincsen-e a bíróság tagjai ellen a törvényben meghatározott érdekeltégi kifogásuk? Felek kijelentik, hogy nincsen. Elnök kérdi továbbá a feleket, hogy nincsen-e a bíróság ellen illetékességi kifogás-

suk? Felek kijelentik, hogy nincsen. Mire elnök a bíróságot szabályszerűen megalakultnak jelenti ki és megállapítja, hogy az érdekelt felek és a panaszos által felhívott Pogány György, Pogány István és Szücs István tanuk megjelentek. Ezután elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását és dr. Orbán József előadó az ügy állását a következőkben ismerteti: Czövek Lajos s.-kazinczi egyháztags az ottani presbyterium f. é. május hó 7-én tartott határozata ellen felebbezést adott be espereshez f. évi május hó 9-én a néhai Szücs József sajó-kazinczi templomszékeinek Vágó Pál részére átengedése miatt.

Felebbezése indokolásában panaszos azt adja elő, hogy néhai Szücs József fiörökös nélkül halt el; felesége még él, de Kazinczról elköltözött. Szücs Józsefnek templomszéke volt Kazinczon, melyhez panaszosnak mint vőnek, apósa után elsőbbségi igénye van, — mégis a presbyterium az ő megkérdezése nélkül a szék használatát másnak engedte át, holott ő előzetesen felkérte a lelkészt arra, hogyha a szék betöltése tárgyalás alá kerül, ő hajlandó megfizetni azt az összeget, melyet a presbyterium meghatározand és midőn a szék az ő megkérdezése nélkül betöltetett, az ellen a lelkésznel óvást tett, mire lelkész a presbyteriumot újra összehívta, s az ügyet ott újra előterjesztette, de a presbyterium egyhangulag hozott határozatában kijelentette, hogy előbbi határozatát fenntartja. E határozat az, melyet panaszos megfelebbezett. Kéri annak megváltoztatását s a bíróság bölcs intézkedését. A felebbezés panaszolt presbyteriumnak nyilatkozattételre kiadatván, ez nyilatkozatában következőket adta elő:

1891. évben presbyteriumi határozat alapján a templomszékek rendezettek s erről külön okmány vétetett fel, melyet a presbyterium és a székbirtokosok sokan aláírtak. Ez okiratok az egyház levéltárában őriztetnek. E székredezés alapelve az, hogy minden fiörökös atya után nyer családi székjogot, a nők férjök után nyernek templomszéket. A fiörökös nélkül elhalt család széke felett a presbyterium rendelkezik. Megjegyzi még a presbyterium, hogy ezen időben az egyháznak mintegy hatezer korona építkezési adóssága volt, mely kivetés után fedeztetett. E kivetés alapjául presbyteriumi határozattal, mely felsőbb hatóságilag is jóváhagyatott, a templomszék szerinti adókulcs fogadtatott el. Minden székre fogozat szerint megfelelő összeg vettetett ki és a családok tet-

szésére bízott, hogy melyik széket óhajtják elnyerni. Ha egy templomszék megürül, azért sokan versenyeznek. Néhai Szücs József templomszéke után a rendezéskor 133 kor. 34 fillér vettetett ki, melyre ő csak 60 koronát fizetett. Kegyelemből meghagyták székében haláláig és miután fiörökös nélkül halt el, halála után két év múlva e szék jogát a presbyterium másnak engedte át. Presbyteriumnak a templomszékek feletti rendelkezési jogát eddig soha senki kétségbe nem vonta. A szék öröklési joga a vőre sohasem terjesztetett ki. Czövek Lajosnak atyja jogán van a második székben helye. Egy család egy időben két széket nem birhat. Megjegyzi presbyterium, hogy Szücs József öngyilkos lett s mint teljesen vagyontalan, közköltiségen temettetett el. E költség részbeni fedezésére Czövek Lajos felhivatott, de azt válaszolta, hogy nem fizet, mert neki Szücs József senkije sem volt. Miért formál tehát most jogot a Szücs József székéhez? Szücs Józsefné Kazinczról ismeretlen helyre költözött még férje életében, azóta vissza nem tért, így székjogát elvesztette, miután egyháztág lenni megszűnt. Egyébiránt presbyterium számára megfelelő ülőhelyről gondoskodott. Különben az özvegy Szücs Józsefné székjoga ügyéhez Czövek Lajosnak beleszólási joga nincsen. Kéri a presbyterium Czövek Lajost felelősségével elutasítani.

Az ügyiratok közöltettek ügyésszel, ki a hivatalos beavatkozásnak helyét nem látja.

Ezután elnökség a vizsgálatot elrendelte s annak fogantatására Svingor József tanácsbíró-t küldte ki. Vizsgálóbíró f. é. aug. 30-án Sajókazinczra kiszállván, ott a vizsgálatot fogantatította. Kihallgatta panaszost és a presbyteriumot. Mindkét fél ismételte írásban foglalt panaszát, illetve védekezését. Vizsgálóbírónak kérdésére a presbyterium kijelentette, hogy panaszos nem tett oly ajánlatot a presbyteriumnak, hogy a székjogért megállapítandó összeget fizetni fogja, de presbyterium ily ajánlatát el sem fogadta volna. A vizsgálat alkalmával kihallgatott tanúk a ténybeli körülményekre vallomást nem tettek, csupán véleményt mondtak arról, hogy a presbyterium méltányosságból beültethette volna Czövek Lajost mint vőt az apósa székébe. Vizsgálóbíró a jegyzőkönyvben megállapította, hogy a székrendezésre vonatkozó 1891. évi presbyteriumi határozatot s annak alapján fel-

vett okmányt az egyház levéltárában megtekintette, azok a szabályszerű aláírásokkal ellátvák s azok valódiságáról meggyőződött.

Vizsgálóbiztos a jegyzőkönyvet Espereshez beterjesztette s a tárgyalásra tűzetett ki. Panaszos az espereshez 70 korona költségelőleget tett le. Vizsgálati költség czimén vizsgálóbiztos 10 koronát számít fel.

Előadónak ezen ügy ismertetése után elnök felhívja a feleket, hogy terjeszszék elő az ügyre vonatkozó bizonyítékaikat, illetve védelmüket.

Czövek Lajos fenntartja panaszát. Előadja, hogy Kazinczon eddig még sohasem mellőzték a vőt az após templomszéke betöltésénél. Két konkrét esetet hoz fel, melylyel állítását igazolni kívánja, s ennek bizonyítására jelenlevő tanuit kéri kihallgattatni. A bíróság tagjainak azon kérdésére, hogy a felhozott esetekben megfizették-e a vők azon különbözetet, mely a templomszékek díjai között fennállott, panaszos igenel felel. Panaszos is felvitte a 133 kor. 34 fillért a lelkésznek, midőn a presbyterium határozatáról értesült, de a lelkész azt nem fogadta el. Kuttor Lajos h. gondnok beismeri, hogy két vő csakugyan helyet nyert az apósuk templomszékében, de ez esetek nem hasonlók a mostanihoz, mert az egyik székre nem volt jelentkező, a másik vőnek pedig azért engedték meg az após széke használatát, mert mint beköltözöttnek, előzőleg nem volt helye a templomban, míg Czövek Lajosnak van megfelelő helye a második sorban. Panaszos a székrerendezésre vonatkozó szabályok fennállását, a rendezés megtörténtét nem tudja, mert azon időben még gyermek volt. Ezután kihallgattattak a panaszos tanui. Pogány György a székrerendezés megtörténtét a presbyterium által előadott értelembe elismeri. Akkor a vitás székbe hét család rendeltetett, most a Szücs József utódával nyolcz család ül benne; nincs szükség a nyolczadikra, mert a szék túlszufolt. Egy szék sem ment oly sok változáson keresztül husz év alatt, mint ez. Kérdés folytán kijelenti, hogy az 1891-ik évi székrerendezés tárgyában hozott határozat megváltoztatva nincsen. Pogány István tanu vallja: A presbyterium felebbezett határozatához hozzájárult ugyan, bár azt tartja, hogy a vitás szék túlszufolt s abba Szücs József után újat helyezni nem kellett volna; de ha már új családot helyeztek, akkor méltányos-

ságból a vót kellett volna abba belehelyezni. Szücs István tanu vallja: A szék túlsufolt, de az após után a vót kellett volna belehelyezni. Vágó egyháztág is egy székben ül az apósával és az anyósával.

Doktor Gyula kazinczi lelkész úgy nyilatkozik, hogy panaszos régi gyakorlatot támad meg felebbezésében, mely gyakorlat érvényesen hozott szabályrendeleten nyugszik. E felépésen az egyház egész közönsége megütközött; a presbyterium a vitás szék felett egyhangulag határozott; panaszosnak van széke a második sorban, holott két széket egyidőben egy család nem bírhat. A széikutódlás firól fira száll; vőutódlásnak helye nincsen. A presbyterium a széket a korábban jelentkező Vágó Pálnak engedte át. Tud esetet, midőn a presbyterium az após székjogát a vőnek engedte át, de ez esetben más jelentkező nem volt. A szék nem túlsufolt. Abba a presbyterium évekkel ezelőtt rendelt nyolcz családot, de túlsufoltságról eddig még senki sem panaszkodott. A presbyterium felebbezéssel megtámadott rendelkezése ujitást nem képez.

Felek felhívásra kijelentik, hogy újabb bizonyítékot felhozni nem kívánnak, mire elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek mondja ki s a bíróság tanácskozássra visszavonul. Tanácskozás után a bíróság szavazattöbbséggel meghozta s elnök nyílt ülésben a felek jelenlétében kihirdette a következő

Ítéletet:

A bíróság Czövek Lajost felebbezésével elutasítja s a presbyterium határozatát helybenhagyja; a vizsgálati költséget 10 koronában és az eljárási költséget a panasztolt egyház részére 16 koronában állapítja meg s annak megfizetésére panasztot kötelezi s esperest felhívja, hogy a letett 70 korona előlegből 10 koronát az eljárt vizsgálóbírónak, 16 koronát a sajkókazinczi egyház presbyteriumának utalványozzon ki, — a fennmaradó 44 koronát pedig panaszosnak utálja vissza.

Indokok:

A bíróság a sajkókazinczi egyház presbyteriumának

határozatai, valamint az 1891. évben felvett templomszékrendezési okmány, — a kihallgatott tanuknak a tárgyalás során tett vallomásai s a felek előadásai alapján megállapítja, hogy Sajókazinczon a templomszékek használata az 1891. évben rendeztetett és e rendezés alapelveül kimondatott, hogy templomszéküresedés esetén annak használata apáról a fiörökösre száll, ilyen nem léteben pedig a jog feletti rendelkezés a presbyteriumot illeti. E jogszabály és az 1891. év óta folytatott gyakorlat szerint Czövek Lajosnak, mint vőnek, apósa Szücs József halála után annak templomszékéhez sem örökösödési joga, sem elsőbbségi igénye nincsen. Különben is panaszosnak a második sorban van ülőhelye és egy családot egyidőben két szék használata meg nem illeti. Ez okoknál fogva panaszost felebbezésével elutasítani kellett. A költségekben való marasztalás az elutasításnak a következménye.

Ezen ítéletben panaszos Czövek Lajos és a panaszlott egyház képviselőjében Kuttor Lajos h. gondnok és Doktor Gyula lelkész megnyugvásukat kijelentették.

Kelt Balajton, 1911. évi szeptemtember hó 6-án.

RAGÁLYI BÉLA
egyházmegyei gondnok,
világi elnök.

BOTOS JÓZSEF
tanácsbíró,
h. egyházi elnök.

Dr. ORBÁN JÓZSEF
jegyző.

II.

Az időszaki tanács megalakítása.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V.

Felvétetett a felsőborsodi ref. egyházmegye közigazgatási bírósága részéről Balajton 1911. évi szeptember 5. napján tartott ülésében.

Jelen voltak:

Botos József esperes-helyettes és Ragályi Béla egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Szuhay Benedek, Elek József, Barna Gyula papi, — Szekrényessy Árpád, Zsóry György, Bárczay László, Bónis Aladár világi tanácsbírák; Dr. Orbán József, a bíróság jegyzője.

A bíróság az időszaki tanácsot megalkotja s abba egy évi időtartamra megválasztja:

I. Tagokul: Svingor József, Szekrényessy Árpád, Zsóry György; póttagokul: Dávid József, Elek József, Dr. Szentpáli István tanácsbírákat.

II. Tagokul: Szuhay Benedek, Bónis Aladár, Miklós Ödön; póttagokul: Botos József, Barna Gyula, Bárczay László tanácsbírákat.

Mely jegyzőkönyv felolvastatván, hitelesítettik.

Kelt mint fent.

BOTOS JÓZSEF

esperes-helyettes,
egyházi elnök.

RAGÁLYI BÉLA

egyházmegyei gondnok,
világi elnök.

Dr. ORBÁN JÓZSEF

egyházmegyei vil. aljegyző.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek papi főjegyző: az 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34. pontokat.

Szentmárlony Dániel papi aljegyző: a 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54. pontokat.

Dr. Orbán József világi aljegyző: az 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67. pontokat, továbbá az I. és II. bírósági ügyet.

Ifj. Szathmáry Király Pál tb. világi jegyző: a 3, 18, 35, 68, 69, 70. pontokat.

F Ü G G E L É K.

LELKÉSZÉRTEKEZLETI JEGYZŐKÖNYV.

Felvétel a felsőborsodi ref. egyházmegye 1911. évi augusztus hó 17-én Edelényben tartott lelkészértekezleti közgyűlésében.

Jelen voltak: *Demeter Bertalan alelnök elnöklete alatt: Vadász Pál esperes, Almássy Lajos, Balogh István, Barna Gyula, Batta József, Botos József, Csapó János, Csiky József, Csiky Zoltán, Dakó Lajos, Doktor Gyula, Elek József, Farkas József, Horváth János, Kazay Géza, Kovács Béla, Nagy Ferencz, Szentmártony Dániel, Tóth József, Tussay János, Varga Imre lelkészek; Ferenczy Dániel, Fóris Béla, Pozsga József, Somogyi János helyettes lelkészek; Bálint János, Lenkey Gyula, Molnár Sámuel, Sólyom Ferencz segédlelkészek: Nagy Sándor jegyző, Kövér Gyula tanító, mint vendégek.*

Jegyző (ideiglenesen): *Varga Imre.*

Elmaradásukat igazolták: *Bárdos István, Beregszász Ferencz, Csizmadia Jenő, Dávid József, Kerekes János, Körössy István, Kun József, Molnár József, Nagy Barna, Rozgonyi László, Tóth János, Némegy József, Pataki János, Bartha Gyula, Osváth Zoltán, Lengyel Gyula, Bartha Mihály, Lesko László, Swingor József, Szuhay Benedek, Nagy Lajos, Séra Lajos.*

I. Közének s Varga Imre sajó-iváncái ifju lelkész magasszárnyalásu, tartalmas alkalmi imája után Demeter Bertalan alelnök azon szomorú körülményt jelentve, hogy szeretett elnökünk betegsége miatt ismét nem jelenhetett meg közöttünk, a jelenlevők szives üdvözlése mellett

a közgyűlést megnyitja.

2. Bartha Gyula és Kun József ért. jegyzők távol lévén

a jegyzőkönyv vezetésére Varga Imre kéri fel.

3. Dávid József ért. elnök levélben arra kéri közgyűlésünket, hogy a f. évi ápr. hó 6-án Sajószentpéteren tartott értekezleti közgyűlés jegyzőkönyvében felsorolt 11 lelkes igazolatlan elmaradását jelen közgyűlés utólagosan vegye igazoltnak, miután nála elmaradásukat annak idején mindannyian kimentették s ő csak betegsége miatt nem közölhette ezt a gyűléstvezető alelnökkel.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

4. Almássy Lajos meszesi lelkes emlékbeszédet mond Nagy Sándor volt rakaczaszendi lelkesztársunk felett, hűségesen felmutatván az ő tisztességgel megfutott, hosszú életpályájának tanuságos jellemvonásait.

Értekezletünk igaz kegyelettel, hálás érzelmekkel áldozott a becsületes és jellemsszilárd-ságu, elhunyt pályatárs emlékezetének. Felolvasónak pedig szépen megírt és előadott emlékbeszédeért köszönetet szavaz ama kérése kíséretében, hogy azt „Emlékkönyvünkbe” beírni és a „Sárospataki Ref. Lapokban” közölni sziveskedjék.

5. Demeter Bertalan alelnök — a néh. Szabó József irodalmi hagyatékának megbírálására kiküldött bizottság nevében — jelenti, hogy a kiadandó egyházi beszédekre vonatkozó előfizetési felhívás még nem küldetett szét, mivel most van sajtó alatt s így csak a következő gyűlés előtt adhatnak az eredményről bővebb jelentést.

Tudomásul szolgál.

6. Elnök jelenti, hogy a szabadon választható, közönséges tárgy egyházi beszédre kiírt pályatételre pályamunka nem érkezett.

Közgyűlés e pályakérdést a jövő közgyűlés idejéig terjedő határidővel újból és jó reménységgel kitűzi.

7. Vadász Pál esperes indítványozza: kérje fel értekezletünk az elnökséget, hogy ezután vegye fel mindig a tárgysorozatba az egyházkerületi jegyzőkönyv pontjai közül is azokat, melyek véleményadás végett le vannak téve egyházmegyénkhez, hogy itteni tanácskozásunkkal előkészítsük s mintegy megkönnyítsük az egyházmegyei közgyűlés tárgyalását.

Értekezletünk az indítványt a maga részéről is helyesnek találja és felkéri elnökséget, hogy ez indítvány figyelembe vételével állapítsa meg a tárgysorozatot.

8. Szentmártony Dániel felolvassa dr. Sáfrán Dezső egyházmegyei ügyész véleményes javaslatát az egyházi ingó és ingatlan javak kezeléséről szóló Szabályrendelet I. r. 2. pontjára vonatkozólag.

Értekezletünk hálás köszönetét nyilvánítja ügyész urnak terjedelmes munkálataért és egyuttal felkéri, közölje azt a „Sárospataki Ref. Lapok“-ban is, hogy így szélesebb körben is ismeretes legyen fontos javaslata. A javaslat behatóbb tárgyalására pedig egy bizottságot küld ki értekezletünk ama kérelemmel, hogy úgy a javaslatra, mint általában az egész Szabályrendeletre vonatkozó észrevételeit őszi egyházmegyei közgyűlésünkre terjessze fel. A bizottság tagjai: Botos József, Elek József, Szentmártony Dániel, Sáfrán Dezső dr.

9. Több tag figyelmébe ajánlja értekezletünknek a „Sárospataki Ref. Lapok“ legutóbbi számának ama közlését, melyszerint az iskolai ingatlanok betelekkönyvezhetők az egyházközség nevére.

Értekezletünk e közlést tudomásul veszi és további intézkedés végett felterjeszti a nt. egyházmegyei közgyűlésre.

10. Indítvány folytán

értekezletünk táviratilag üdvözli főt. és mélt. dr. Baltazár Dezsőt, mint a tiszántúli ref. egyházkerület beiktatott püspökét, ki a ref. papság érdekében már idáig is óriási munkásságot fejtett ki és további lelkes működésére Isten áldását kéri.

11. Több tárgy nem lévén

elnök a gyűlést bezárja.

K. m. f.

DEMETER BERTALAN

értekezleti elnök.

VARGA IMRE

h. jegyző.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. A közgyűlés esperesi fohász után megnyitattik.
2. Esperesi jelentés felolvasása.
3. Távollevők igazoltatnak.
4. Molnár László világi főjegyző érdemei jegyzőkönyvbe vétetnek.
5. Simon Gyula, Katona Dénes, Boros Barna, Zsigmond Kálmán érdemei.
6. Báró Bánffy Dezső elhunytá fölött érzett nyilatkozat.
7. Dr. Baltazár Dezső új püspök üdvözöltetik.
8. Bónis Aladár világi tanácsbíró esküjét leteszi.
9. Világi főjegyzői állásra a szavazás elrendeltetik. Beadási határidő november 15.
10. B. Varga Imre s.-ivánczai lelkész választása és beiktatása.
11. Segédlelkészek bekebelezése.
12. Tanítói beerősítések.
13. A vadnai ref. tanító díjlevele fölterjesztetik.
14. A lelkész-tanítók érdekében felirat.
15. Szakácsii egyház lelkészválasztásra engedélyt nyer.
16. Juhász Andor Nekézsenyben mint ideiglenes tanító meghagyatik.
17. Beiktatásról szóló jelentések.
18. Értekezleti jegyzőkönyv.
19. Tanítói egyesület jegyzőkönyve felolvastatik.
20. Fölterjesztés az állami elemi iskolák vallás- és énektanítás díjazásáról.
21. Fölterjesztés arról, hogy egyházmegyénk iskoláiban az irodalmi kör kiadványai használtatnak.
22. Fölterjesztés, hogy egyházmegyénk területén a más vallású polg. közösségek református hívei be vannak osztva.
23. Kimutatás a kebelbeli társ-, leány- és fiók-egyházközségek jogviszonyairól.
24. Gusztáv Adolf egyesületi segélyre ajánlott egyházak.
25. Borsodvármegye alispánjának átirata a sajókazai iparengedély megtagadásáról.
26. Barna Gyula d.-horváti lelkész és Fodor Zsigmond egyházigazgatók kérvénye fölterjesztetik pártolással.

27. Botos József és Bárczay László küldöttek jelentése a kondói székre-
rendezés ügyében tudomásul vétetik.
28. A dédesi állami iskola nem építéséről való jelentés.
29. A vándorgyűléshez tovább is meghagyatik. Apróbb indítványai a
bizottságnak elfogadtatnak.
30. Missió-ügyi bizottság választatik.
31. A berentei díjlevelek megerősítésre fölterjesztetnek.
32. Fölszentelésre ajánlott ifju lelkészek névsora.
33. Indítvány a Kalvineum segélyezése tárgyában.
34. Segélyosztó bizottság jegyzőkönyve felolvastatik.
35. Tanügyi bizottság jegyzőkönyve felolvastatik.
36. Bizottsági munkálat az egyház ingó és ingatlan javairól.
37. Barna Gyula d.-horváti lelkész kérelme állandó vallástanító segéd-
lelkészi állás szervezése tárgyában.
38. Kőrössy Antal d.-horváti tanító felebbezése a presbyteri határozat
ellen.
39. A vadnai egyház szőlőeladási ügye.
40. A szendrői egyház kérelme kölcsön-ügyben pótlás végett vissza-
adatik.
41. A ládbessenyői egyház kérelme 200 korona adósság behajtása,
avagy elengedése iránt.
42. A ládbessenyői egyházba küldöttség megy.
43. Befejezés arról, hogy a finkei tanítói választás miért halasztatott el?
44. A kondói tanítói díjlevél ügye tovább is nyilvántartatik.
45. A bántapolcsányi tanítói díjlevél ügye nyilvántartatik.
46. A damaki egyház kérelme részben teljesítettik.
47. A tornaszentjakabi építkezés jóváhagyatik.
48. Rakaczaszend lelkészválasztásra kér és nyer engedélyt.
49. Réthy Sámuel panasza bírósági elnökséghez tétetik át.
50. Soltész Kálmán szendrői tanító ellen fegyelmi eljárás indittatik.
51. A sajószentpéteri egyház házvételi ügye.
52. Segélyt kérő iverk.
53. Egyházkerületi küldöttek választása.
54. A nekézsenyi egyházzal való küldöttségi jelentés.
55. A nekézsenyi lelkészi és tanítói díjlevél ügye nyilvántartatik.
56. Bartha Gyula s.-kazai lelkész kérelme a parlag-szőlő betelepítési
költségek megterítése érdekében.
57. A mályinkai kántortanító díjlevél-ügye.
58. Helmeczy Lajos mályinkai tanító bírság-ügye illetékes helyére
utasítatik.

59. A mályinkai énekkar alapszabályai megerősítettnek.
60. Indítvány az énekkarok érdekében.
61. Soltész Kálmán panasza közigazgatási bíróság elé utasittatik
62. Borsod építkezésekre rendkívüli adó kivethetését kérelmezi
63. A meszesi új paplakról való jelentés.
64. Dövény iskola-építkezésre kölcsönt kér.
65. A f.-nyárádi egyház haszonbérleti ügye.
67. Domesztikai segélykérvények.
68. Egyházlátogatói járások elosztása.
69. Jövő tavaszi közgyűlés helye.
70. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Közigazgatási bírósági ügy.

- I. A sajkókazinczi székper.
- II. Az időszaki tanács megalkotása.

Függelék.

Lelkészszerkezetli jegyzőkönyv.
